

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja

Druk nr 864
Warszawa, 30 października 2024 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Michała Pyrzyka.

(-) Władysław Bartoszewski; (-) Paweł Bejda; (-) Marek Biernacki; (-) Adam Dziędzic; (-) Henryk Kiepus; (-) Dariusz Klimczak; (-) Agnieszka Maria Kłopotek; (-) Władysław Kosiniak-Kamysz; (-) Stefan Krajewski; (-) Mirosław Maliszewski; (-) Urszula Nowogórska; (-) Mirosław Adam Orliński; (-) Urszula Paśławska; (-) Krzysztof Paszyk; (-) Michał Pyrzyk; (-) Ireneusz Raś; (-) Wiesław Różyński; (-) Jarosław Rzepa; (-) Tadeusz Samborski; (-) Marek Sawicki; (-) Czesław Siekierski; (-) Henryk Smolarz; (-) Zbigniew Sosnowski; (-) Magdalena Sroka; (-) Jacek Tomczak; (-) Stanisław Tomczyszyn; (-) Piotr Zgorzelski; (-) Zbigniew Ziejewski; (-) Jolanta Zięba-Gzik; (-) Bożena Żelazowska.

USTAWA

z dnia 2024 r.

o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw¹⁾²⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550 z późn. zm.³⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 17 w pkt 4⁵ kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 4⁶ w brzmieniu:

„4⁶) o roszczenia wynikające z naruszenia obowiązków określonych w przepisach rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2065 z dnia 19 października 2022 r. w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych oraz zmiany dyrektywy 2000/31/WE (akt o usługach cyfrowych) (Dz. Urz. UE L 277 z 27.10.2022, str. 1), zwanego dalej „rozporządzeniem 2022/2065”.”;

2) w części pierwszej w księdze pierwszej w tytule VII dodaje się dział IX w brzmieniu:

„Dział IX

Postępowanie w sprawach o naruszenia związane z rozpowszechnianiem nielegalnych treści w sieci Internet

Rozdział 1

Postępowanie w sprawach o naruszenia związane z rozpowszechnianiem nielegalnych treści przeciwko osobom o znanej tożsamości

Art. 505⁴⁰. § 1. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się w sprawach dotyczących odpowiedzialności odbiorców usług pośrednich w rozumieniu rozporządzenia 2022/2065 (usługi pośrednie) za naruszenia, do których doszło za pośrednictwem sieci Internet, związane z rozpowszechnianiem przez nich nielegalnych treści w rozumieniu art. 2 pkt 2b ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2024 r. poz. 1513) (nielegalne treści), dotyczących dóbr osobistych powoda, jeżeli powód zna imię i nazwisko albo nazwę oraz adres miejsca zamieszkania albo siedziby pozwanego.

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, ustawę z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawę z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną oraz ustawę z dnia 12 lipca 2024 r. - Prawo komunikacji elektronicznej.

²⁾ Niniejsza ustawa służy stosowaniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2065 z dnia 19 października 2022 r. w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych oraz zmiany dyrektywy 2000/31/WE (Dz. Urz. UE L 277 z 27.10.2022, str. 1).

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2023 r. poz. 1429, 1606, 1615, 1667, 1860 i 2760 oraz z 2024 r. poz. 858, 859, 863, 1222 i 1237.

§ 2. W sprawach rozpoznawanych według przepisów niniejszego rozdziału nie stosuje się przepisów o innych postępowaniach odrębnych.

Art. 505⁴¹. § 1. Pozew, odpowiedź na pozew i inne pisma w sprawie wnoszone są na urzędowych formularzach za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

§ 2. Pisma wniesione za pośrednictwem systemu teleinformatycznego nie wymagają opatrzenia ich podpisem, o którym mowa w art. 126 § 5.

Art. 505⁴². Powództwo w sprawach, o których mowa w art. 505⁴⁰ § 1, wytoczyć można według miejsca zamieszkania albo siedziby powoda.

Art. 505⁴³. Czynności sądu, referendarza i przewodniczącego utrwalane są wyłącznie w systemie teleinformatycznym, a wytworzone w ich wyniku dane w postaci elektronicznej opatrywane są kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

Art. 505⁴⁴. § 1. Rozpoznanie sprawy następuje na posiedzeniu niejawnym.

§ 2. W sprawach szczególnie zawiłych sąd może wyznaczyć rozprawę lub wymianę dalszych pism procesowych.

§ 3. Zarządzenie w sprawie, o której mowa w § 2, może wydać także referendarz sądowy.

Art. 505⁴⁵. Zmiana powództwa jest niedopuszczalna. Przepisów art. 75-85, art. 194-196 i art. 198 nie stosuje się.

Art. 505⁴⁶. § 1. Pozew powinien spełniać wymogi określone w art. 126 § 1 – 2.

§ 2. Powód zobowiązany jest ponadto:

- 1) wskazać dostawcę usługi pośredniej, za pośrednictwem usługi którego doszło do rozpowszechnienia nielegalnych treści objętych roszczeniem;
- 2) złożyć oświadczenie, że zarówno przed, jak i po opublikowaniu nielegalnych treści objętych roszczeniem nie naruszył dóbr osobistych pozwanego;
- 3) dołączyć czytelne odwzorowanie publikacji stanowiącej nielegalną treść objętą roszczeniem, w formie elektronicznie utrwalonego obrazu z widocznym adresem URL, datą i godziną wykonania utrwalenia, o ile wskazanie adresu URL oraz daty i godziny jest możliwe, oraz nazwą profilu, pseudonimem lub innym internetowym identyfikatorem pozwanego;
- 4) dołączyć wypowiedzi powoda i pozwanego, które nastąpiły przed lub po opublikowaniu nielegalnych treści objętych roszczeniem, jeżeli mają związek lub odnoszą się do tych nielegalnych treści, w formie elektronicznego utrwalenia obrazu z widocznym adresem URL, datą i godziną wykonania utrwalenia, o ile wskazanie adresu URL oraz daty i godziny jest możliwe.

§ 3. Przez wypowiedzi, o których mowa w § 2 pkt 4, należy rozumieć treści rozpowszechnione w sieci Internet przez powoda i pozwanego, niezależnie od tego, przez kogo zostały wytworzone.

Art. 505⁴⁷. § 1. Sąd dokonuje wstępnego badania sprawy w terminie 7 dni od dnia wniesienia pozwu.

§ 2. Sąd oddala powództwo na posiedzeniu niejawnym, nie doręczając pozwu osobie wskazanej jako pozwany ani nie rozpoznając wniosków złożonych wraz z pozwem, jeżeli roszczenie jest oczywiście bezzasadne lub treść wypowiedzi, o których mowa w art. 505⁴⁶ § 2 pkt 3 i 4, wskazuje na uprawdopodobnione obustronne naruszenie dóbr osobistych przez powoda i pozwanego.

§ 3. Uzasadnienie wyroku sporządza się na piśmie z urzędu. Powinno ono zawierać jedynie wyjaśnienie, dlaczego powództwo zostało uznane za oczywiście bezzasadne. Wyrok z uzasadnieniem sąd z urzędu doręcza tylko powodowi z pouczeniem o sposobie i terminie wniesienia środka zaskarżenia.

Art. 505⁴⁸. § 1. Sąd bezzwłocznie, jednak nie później niż w terminie 14 dni od dnia wniesienia pozwu, zarządza doręczenie odpisu pozwu pozwanemu.

§ 2. Pozwany wnosi odpowiedź na pozew w terminie 7 dni od dnia doręczenia odpisu pozwu.

§ 3. Zarządzenie w sprawie, o której mowa w § 1, może wydać także referendarz sądowy.

Art. 505⁴⁹. § 1. Sąd wydaje wyrok w terminie 14 dni od dnia wniesienia odpowiedzi na pozew.

§ 2. W sprawach szczególnie zawiłych, w których zarządzono odbycie rozprawy lub wymianę dalszych pism procesowych, sąd wydaje wyrok nie później niż w terminie trzech miesięcy od dnia wniesienia odpowiedzi na pozew.

Art. 505⁵⁰. § 1. Pisemne uzasadnienie wyroku sporządza się na wniosek strony o doręczenie wyroku z uzasadnieniem, złożony w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia wyroku.

§ 2. Sąd sporządza uzasadnienie wyroku w terminie 7 dni od dnia złożenia wniosku.

Art. 505⁵¹. § 1. Apelację wnosi się do sądu, który wydał zaskarżony wyrok, za pomocą systemu teleinformatycznego, w terminie 7 dni od dnia doręczenia stronie skarżącej wyroku z uzasadnieniem.

§ 2. Sąd pierwszej instancji przedstawia akta sprawy sądowi drugiej instancji w terminie 7 dni od dnia wniesienia apelacji.

Art. 505⁵². § 1. Sąd drugiej instancji odrzuca apelację spóźnioną, nieopłaconą lub z innych przyczyn niedopuszczalną, jak również apelację, której braków strona nie usunęła w wyznaczonym terminie, nie dłuższym niż 7 dni.

§ 2. Czynności związane z nadaniem biegu apelacji może wykonywać referendarz sądowy.

Art. 505⁵³. § 1. Przewodniczący zarządza doręczenie odpisu apelacji stronie przeciwnej poucając o treści art. 505⁵⁴. Strona przeciwna może wnieść odpowiedź na apelację w terminie 7 dni od dnia doręczenia odpisu apelacji.

§ 2. Zarządzenie w sprawie, o której mowa w § 1 zdanie pierwsze, może wydać także referendarz sądowy.

Art. 505⁵⁴. § 1. Sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę na posiedzeniu niejawnym.

§ 2. W sprawach szczególnie zawiłych przewodniczący wyznacza rozprawę lub zarządza wymianę dalszych pism procesowych.

Art. 505⁵⁵. Sąd drugiej instancji wydaje wyrok w terminie 30 dni od dnia zarządzenia doręczenia odpisu apelacji stronie przeciwnej.

Rozdział 2

Postępowanie w sprawach o naruszenia związane z rozpowszechnianiem nielegalnych treści przeciwko osobom o nieustalonej tożsamości

Art. 505⁵⁶. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się w sprawach dotyczących odpowiedzialności odbiorców usług pośrednich za naruszenia, do których doszło za pośrednictwem sieci Internet, związane z rozpowszechnianiem przez nich nielegalnych treści, dotyczących dóbr osobistych powoda, jeżeli powód nie zna imienia i nazwiska albo nazwy lub adresu miejsca zamieszkania albo siedziby pozwanego.

Art. 505⁵⁷. W postępowaniu określonym w niniejszym rozdziale stosuje się przepisy rozdziału 1 z odrębnościami wynikającymi z niniejszego rozdziału.

Art. 505⁵⁸. § 1. W sprawach, o których mowa w art. 505⁵⁶, powód wnosi pozew bez wskazania danych osobowych pozwanego, o których mowa w art. 126 § 1 pkt 2 i § 2. W pozwie zamiast imienia i nazwiska albo nazwy lub adresu miejsca zamieszkania albo siedziby pozwanego powód wskazuje pozwanego jako „osobę nieznaną”.

§ 2. Pozew powinien zawierać wniosek o zobowiązanie dostawcy usługi pośredniej w rozumieniu rozporządzenia 2022/2065 (dostawca usługi pośredniej), za pośrednictwem którego usługi doszło do rozpowszechniania nielegalnych treści, do wskazania danych pozwanego określonych w art. 18 ust. 1 i 5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną, w oparciu o podane przez powoda informacje.

Art. 505⁵⁹. § 1. Po dokonaniu badania, o którym mowa w art. 505⁴⁷ § 1, o ile nie zachodzą przesłanki do oddalenia powództwa, sąd w terminie 7 dni występuje do dostawcy usługi pośredniej z żądaniem przekazania danych pozwanego, o których mowa w art. 505⁵⁸ § 2, oraz wskazania danych przedsiębiorcy telekomunikacyjnego, o którym mowa w art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 12 lipca 2024 r. - Prawo komunikacji elektronicznej, będącego dostawcą publicznej sieci telekomunikacyjnej dla pozwanego, wraz z pouczeniem o nałożeniu grzywny w przypadku nieprzekazania posiadanych danych w wyznaczonym terminie.

§ 2. Sąd doręcza pisma dostawcy usług pośrednich na adres punktu kontaktowego, w sposób określony w art. 11 rozporządzenia 2022/2065. Dowodem doręczenia jest automatycznie generowany dokument potwierdzający doręczenie.

§ 3. Dostawca usługi pośredniej przekazuje posiadane dane, o których mowa w § 1, w terminie 7 dni od dnia doręczenia żądania sądu.

§ 4. Sąd, w terminie 7 dni od dnia uzyskania danych przedsiębiorcy telekomunikacyjnego będącego dostawcą publicznej sieci telekomunikacyjnej dla pozwanego, występuje do tego przedsiębiorcy telekomunikacyjnego z żądaniem przekazania posiadanych danych pozwanego, o których mowa w art. 386 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 lipca 2024 r. – Prawo komunikacji elektronicznej, wraz z pouczeniem o nałożeniu grzywny w przypadku nieprzekazania posiadanych danych pozwanego w wyznaczonym terminie.

§ 5. Przedsiębiorca telekomunikacyjny przekazuje dane, o których mowa w § 4, w terminie 7 dni od dnia doręczenia żądania sądu.

§ 6. Jeżeli dostawca usługi pośredniej albo przedsiębiorca telekomunikacyjny bez usprawiedliwionych powodów nie przekazali danych, o których mowa odpowiednio w § 1 i 4, sąd nakłada grzywnę.

§ 7. Czynności, o których mowa w niniejszym artykule, może wykonywać referendarz sądowy.

Art. 505⁶⁰. § 1. Sąd umarza postępowanie, jeżeli dane wskazane przez dostawcę usługi pośredniej lub przedsiębiorcę telekomunikacyjnego nie pozwalają na identyfikację pozwanego albo uzyskanie takich danych było niemożliwe. Termin przedawnienia roszczeń objętych przepisami niniejszego rozdziału zaczyna biec od nowa od dnia uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu postępowania.

§ 2. Sąd z urzędu sporządza uzasadnienie postanowienia. Postanowienie z uzasadnieniem sąd z urzędu doręcza tylko powodowi, z pouczeniem o sposobie i terminie wniesienia środka zaskarżenia.

§ 3. Na postanowienie w przedmiocie umorzenia przysługuje zażalenie do sądu drugiej instancji. Zażalenie wnosi się w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia z uzasadnieniem.

Art. 505⁶¹. Po uzyskaniu danych pozwanego sąd rozpoznaje sprawę według przepisów rozdziału 1.

Rozdział 3

Postępowanie w sprawach o naruszenia związane z rozpowszechnianiem nielegalnych treści przeciwko dostawcom usług pośrednich

Art. 505⁶². § 1. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się w sprawach dotyczących odpowiedzialności dostawców usług pośrednich za naruszenia, do których doszło za

pośrednictwem sieci Internet, związane z rozpowszechnianiem przez odbiorców usług pośrednich nielegalnych treści, dotyczących dóbr osobistych powoda.

§ 2. Pozew powinien zostać wniesiony w terminie 3 miesięcy od dnia poinformowania dostawcy usługi cachingu w rozumieniu art. 3 lit. g pkt (ii) rozporządzenia 2022/2065 o występowaniu nielegalnych treści w usłudze, jednak nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia uzyskania decyzji, o której mowa w art. 16 ust. 5 rozporządzenia 2022/2065, albo 4 miesiące od dnia poinformowania dostawcy usługi hostingu w rozumieniu art. 3 lit. g pkt (iii) rozporządzenia 2022/2065 o występowaniu potencjalnie nielegalnej treści zgodnie z art. 16 rozporządzenia 2022/2065, w przypadku braku podjęcia jakichkolwiek działań przez dostawcę usługi pośredniej wobec zgłoszonych nielegalnych treści.

Art. 505⁶³. W postępowaniu określonym w niniejszym rozdziale stosuje się przepisy rozdziału 1 z odrębnościami wynikającymi z niniejszego rozdziału.

Art. 505⁶⁴. Pozew powinien wskazywać okoliczności poinformowania dostawcy usługi pośredniej o wystąpieniu nielegalnych treści oraz braku działania wobec takich treści ze strony dostawcy usługi pośredniej lub podjęciu działań nieodpowiadających wymogom określonym w art. 5 ust. 1 lit. e oraz art. 6 ust. 1 lit. b rozporządzenia 2022/2065.”;

2) w art. 1050 § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Jeżeli w sprawach o naruszenie dóbr osobistych oraz w sprawach o naruszenia związane z rozpowszechnianiem nielegalnych treści w sieci Internet dłużnik nie składa oświadczenia odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie, pomimo wyznaczenia terminu do jego złożenia i zagrożenia mu grzywną, sąd wymierzy dłużnikowi grzywnę w wysokości do pięćdziesięciu tysięcy złotych i nakaze zamieszczenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym lub innym medium wyznaczonym przez sąd ogłoszenia odpowiadającego treści wymaganego oświadczenia i we właściwej dla niego formie. Przepisów art. 1052-1054 nie stosuje się. Zamieszczenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym lub innym medium wyznaczonym przez sąd ogłoszenia, o którym mowa w zdaniu pierwszym, skutkuje - w objętym ogłoszeniem zakresie - wygaśnięciem roszczenia stwierdzonego tytułem wykonawczym.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2024 r. poz. 1061 i 1237) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 448 dodaje się art. 448¹ w brzmieniu:

„Art. 448¹. § 1. W razie naruszenia dóbr osobistych przez odbiorców usług pośrednich w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2065 z dnia 19 października 2022 r. w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych oraz zmiany dyrektywy 2000/31/WE (akt o usługach cyfrowych) (Dz. Urz. UE L 277 z 27.10.2022, str. 1), do którego doszło za pośrednictwem sieci Internet, związanego z rozpowszechnianiem przez nich nielegalnych treści w rozumieniu art. 2 pkt 2b ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2024 r. poz. 1513), sąd, na żądanie tego, którego dobro

osobiste zostało naruszone, może przyznać odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę albo zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

§ 2. Przepisy art. 448 § 2 i 3 stosuje się.”;

2) art. 449 otrzymuje brzmienie:

„Art. 449. Roszczenia przewidziane w art. 444-448¹ nie mogą być zbyte, chyba że są już wymagalne i że zostały uznane na piśmie albo przyznane prawomocnym orzeczeniem.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 334) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 16 dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Minister Sprawiedliwości, w drodze zarządzenia, wskazuje wydział sądu apelacyjnego rozpoznający środki odwoławcze w postępowaniach, o których mowa w części pierwszej w księdze pierwszej w tytule VII w dziale IX ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego.”;

2) w art. 20 w pkt 10 na końcu dodaje się przecinek i dodaje się pkt 11 i 12 w brzmieniu:

„11) może przekazać jednemu sądowi okręgowemu rozpoznawanie spraw z zakresu postępowań, o których mowa w części pierwszej w księdze pierwszej w tytule VII w dziale IX ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, z właściwości innych sądów okręgowych,

12) może przekazać jednemu sądowi apelacyjnemu rozpoznawanie środków odwoławczych od spraw z zakresu postępowań, o których mowa w części pierwszej w księdze pierwszej w tytule VII w dziale IX ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, z właściwości innych sądów apelacyjnych”.

Art. 4. W ustawie z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. z 2024 r. poz. 1513) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 w pkt 3 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) właściwe organy, o których mowa w art. 49 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2065 z dnia 19 października 2022 r. w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych oraz zmiany dyrektywy 2000/31/WE (akt o usługach cyfrowych) (Dz. Urz. UE L 277 z 27.10.2022, str. 1), zwanego dalej „rozporządzeniem 2022/2065”, oraz koordynatora do spraw usług cyfrowych.”;

2) w art. 2 po pkt 2 dodaje się pkt 2a i 2b w brzmieniu:

„2a) koordynator do spraw usług cyfrowych - koordynatora do spraw usług cyfrowych, o którym mowa w art. 49 ust. 2 rozporządzenia 2022/2065;

„2b) nielegalne treści – treści, o których mowa w art. 3 lit. h rozporządzenia 2022/2065;”;

3) po rozdziale 3 dodaje się rozdział 3a w brzmieniu:

„Rozdział 3a

Właściwe organy i koordynator do spraw usług cyfrowych

Art. 15a. 1. Właściwymi organami, o których mowa w art. 49 ust. 1 rozporządzenia 2022/2065, są:

- 1) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwany dalej „Prezesem UOKiK”:
 - a) w zakresie spraw, o których mowa w rozdziale III w sekcji 4 rozporządzenia 2022/2065,
 - b) innych spraw dotyczących ochrony konsumentów;

- 2) Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej, zwany dalej „Prezesem UKE” – w zakresie spraw określonych w rozporządzeniu 2022/2065, innych niż wskazane w pkt 1.

2. Spory o właściwość między organami właściwymi w zakresie spraw, o których mowa w ust. 1, rozstrzyga Prezes Rady Ministrów.

Art. 15b. Koordynatorem do spraw usług cyfrowych, o którym mowa w art. 49 ust. 2 rozporządzenia 2022/2065, jest Prezes UKE.

Art. 15c. Prezes UKE, wykonując zadania koordynatora do spraw usług cyfrowych, współdziała z Prezesem UOKiK w zakresie określonym w niniejszej ustawie.

Art. 15d. 1. Prezes UKE uczestniczy w posiedzeniach Europejskiej Rady do spraw Usług Cyfrowych.

2. Prezes UOKiK uczestniczy, wspólnie z Prezesem UKE, w posiedzeniu Europejskiej Rady do spraw Usług Cyfrowych w przypadku, gdy przedmiotem posiedzenia są sprawy będące we właściwości Prezesa UOKiK.

Art. 15e. 1. Prezes UOKiK przekazuje Prezesowi UKE roczną informację, o której mowa w art. 55 ust. 1 i 2 rozporządzenia 2022/2065, w zakresie spraw określonych w art. 15a ust. 1 pkt 1, w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.

2. Prezes UKE może zwrócić się do Prezesa UOKiK z prośbą o uzupełnienie informacji w terminie nie krótszym niż 14 dni od dnia jej otrzymania.”;

4) w art. 18 w ust. 5:

a) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) oznaczenie jednoznacznie identyfikujące zakończenie sieci telekomunikacyjnej lub system teleinformatyczny, z którego korzystał usługobiorca, w tym adres używany w sieci wykorzystującej adres IP wraz z portem źródłowym;”;

b) po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) data, godzina, minuta i sekunda każdorazowego rozpoczęcia i zakończenia połączenia z systemem teleinformatycznym, do którego mają dostęp użytkownicy, w formacie (dd.mm.rr hh:mm:ss), zgodnie z czasem urzędowym w rozumieniu ustawy z dnia 10 grudnia 2003 r. o czasie urzędowym na obszarze Rzeczypospolitej Polski (Dz. U. z 2004 r.

poz. 144), węzeł wyjścia (exit node) lub inne dane, w zależności od zastosowanych technologii;”;

5) po art. 18 dodaje się art. 18a i art. 18b w brzmieniu:

„Art. 18a. Usługodawca jest obowiązany na własny koszt przechowywać dane, o których mowa w art. 18 ust. 1 i 5, generowane lub przetwarzane w trakcie prowadzonej przez niego działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przez okres 6 miesięcy, licząc od dnia wprowadzenia ich do systemu teleinformatycznego, do którego mają dostęp użytkownicy.

Art. 18b. Usługodawca jest obowiązany udostępnić dane, o których mowa w art. 18 ust. 1 i 5, oraz dane, o których mowa w art. 386 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 lipca 2024 r. – Prawo komunikacji elektronicznej, na wezwanie sądu albo organu administracji publicznej na podstawie rozporządzenia 2022/2065.”;

6) po rozdziale 4 dodaje się rozdział 4a w brzmieniu:

„Rozdział 4a

Sprawozdania sądów

Art. 22a. 1. Sądy właściwe w sprawach dotyczących postępowań w sprawach o naruszenia związane z rozpowszechnianiem nielegalnych treści w sieci Internet są obowiązane do składania koordynatorowi do spraw usług cyfrowych w terminie do dnia 31 marca każdego roku informacji o sprawach wniesionych w poprzednim roku na podstawie art. 505⁴⁰, art. 505⁵⁶ oraz art. 505⁶² ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550 z późn. zm.⁴⁾) oraz rozstrzygnięciach zapadłych w takich sprawach w poprzednim roku.

2. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji, określi, w drodze rozporządzenia, wzór informacji, o której mowa w ust. 1, mając na względzie zapewnienie przekazywania kompletnej informacji o postępowaniach w sprawach o naruszenia związane z rozpowszechnianiem nielegalnych treści.”.

Art. 5. W ustawie z dnia 12 lipca 2024 r. – Prawo komunikacji elektronicznej (Dz. U. poz. 1221) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 386 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) dane użytkownika, obejmujące: nazwisko i imiona użytkownika, numer ewidencyjny PESEL, a w przypadku gdy ten numer nie został nadany – numer paszportu, dowodu osobistego lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość, adres zameldowania na pobyt stały, adres do korespondencji, jeżeli jest inny niż adres zameldowania na pobyt stały,

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2023 r. poz. 289, 326, 403, 535 i 556, 614, 1429, 1606, 1615, 1667, 1860, 2600, oraz z 2024 r. poz. 858, 859, 863, 1212, 1237.

dane służące do weryfikacji podpisu elektronicznego, adresy elektroniczne, numer telefonu;”;

2) po art. 405 dodaje się art. 405a w brzmieniu:

„Art. 405a. Przedsiębiorca telekomunikacyjny udostępnia na żądanie sądu w postępowaniach, o których mowa w części pierwszej w księdze pierwszej w tytule VII w dziale IX w rozdziałach 1 i 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550 z późn. zm.⁵⁾), dane osobowe użytkownika, o których mowa w art. 386 ust. 1 pkt 1.”.

Art. 6. Przepisy ustaw zmienianych w art. 1-5, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się do postępowań wszczętych od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 7. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2023 r. poz. 1429, 1606, 1615, 1667, 1860 i 2760 oraz z 2024 r. poz. 858, 859, 863, 1222 i 1237.

Uzasadnienie

1. Potrzeba i cel wydania ustawy

Celem ustawy jest wzmocnienie ochrony prawnej osób fizycznych i prawnych w zakresie ochrony przed nielegalnymi treściami, a w szczególności ułatwienie im dochodzenia roszczeń na drodze cywilnej w przypadkach naruszeń dóbr osobistych, do których dochodzi za pośrednictwem Internetu.

Projekt ustawy zakłada wprowadzenie trzech nowych przyspieszonych trybów postępowań procesowych w sprawach o naruszenie dóbr osobistych w Internecie. Głównym celem proponowanych przepisów jest zapewnienie szybszej i bardziej efektywnej ochrony osób, których dobra osobiste zostały naruszone w wyniku działań podejmowanych w przestrzeni cyfrowej, a szczególnie na platformach internetowych. Projekt ten stanowi uzupełnienie mechanizmów przewidzianych przepisach w rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2065 z dnia 19 października 2022 r. w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych oraz zmiany dyrektywy 2000/31/WE (akt o usługach cyfrowych) (Dz. Urz. UE L 277 z 27.10.2022, str. 1) (dalej jako „Akt o usługach cyfrowych”), wprowadzanych w celu zwalczania nielegalnych treści przez dostawców usług pośrednich. Zezwala na to art. 54 Aktu o usługach cyfrowych. Proponowane rozwiązania są zgodne z rozwiązaniami przyjętymi przez ustawodawcę unijnego.

W erze cyfrowej, gdzie informacje rozprzestrzeniają się błyskawicznie, szeroko pojęte naruszenia dóbr osobistych dokonywane z wykorzystaniem usług cyfrowych mogą mieć daleko idące konsekwencje. Ogólne procesowe postępowanie cywilne nie jest w stanie zapewnić wystarczająco szybkiej reakcji na naruszenia, co prowadzi do eskalacji szkód, zarówno w sferze prywatnej, jak i zawodowej. W szczególności w przypadku naruszeń dokonanych w mediach społecznościowych, gdzie treści mogą zostać rozpowszechnione w skrajnie krótkim czasie, osoby poszkodowane często znajdują się w sytuacji bezsilności, gdy nie mogą skutecznie przeciwdziałać takim działaniom. Konieczne jest wprowadzenie rozwiązań usprawniających rozpoznawanie spraw przez sądy powszechne, by cel takich postępowań mógł być osiągnięty w rozsądnym czasie.

Drugim najważniejszym problemem związanym z naruszeniami dóbr osobistych w Internecie jest trudność w identyfikacji sprawców. Użytkownicy Internetu, korzystając z możliwości anonimowego rozpowszechniania treści, naruszają dobra osobiste w przekonaniu, iż ich działania pozostaną bez konsekwencji. Osoby pokrzywdzone często stają w obliczu bezradności, a jedyną drogą pozostaje droga postępowania karnego. W związku z powyższym, proponowana zmiana polegająca na wprowadzeniu instytucji „ślepego pozwu” umożliwi skorzystanie z przewidzianego w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP prawa do sądu.

Akt o usługach cyfrowych nakłada na dostawców usług pośrednich obowiązki w zakresie usuwania lub ograniczania dostępu do nielegalnych treści – zakazuje jednak nakładania na dostawców usług ogólnego obowiązku monitorowania treści. Administracyjne mechanizmy kontroli stosowania przez dostawców usług pośrednich przepisów Aktu o usługach cyfrowych nie rozwiązują problemu dostępu do efektywnego dochodzenia roszczeń przysługujących w związku z naruszeniem dokonany przez rozpowszechnienie nielegalnych treści. Dlatego konieczne jest wprowadzenie krajowych przepisów, które umożliwią przyspieszone dochodzenie roszczeń w postępowaniach sądowych.

2. Rzeczywisty stan w dziedzinie, która ma być unormowana

Aktualny stan prawny w Polsce nie przewiduje wystarczających narzędzi ochrony osób fizycznych i osób prawnych – poszkodowanych w wyniku naruszeń dóbr osobistych w Internecie. Przepisy

Kodeksu postępowania cywilnego (KPC) nie są dostosowane do realiów związanych z rozwojem technologii i jej wpływu na codzienne życie. W praktyce wiele postępowań można kwalifikować jako dotknięte przewlekłością. Obecnie brakuje skutecznego mechanizmu pozwalającego na szybką ochronę dobrego imienia osób fizycznych i prawnych wobec naruszeń wynikających z aktywności użytkowników Internetu.

Zgodnie z danymi przedstawionymi przez Ministerstwo Sprawiedliwości, średni czas postępowania sądowego (średnia dla wszystkich sądów) w 2015 roku wynosił 4,2 miesiąca, a w 2023 roku – już 5,9. Średni czas trwania postępowań sądowych w sądach okręgowych (do właściwości których należą sprawy o naruszenie dóbr osobistych) w 2015 roku wynosił 7,7 miesiąca (sprawy cywilne) oraz 10,3 miesiąca (sprawy karne i wykroczeniowe), w 2023 roku rozpoznanie tych spraw wynosiło już odpowiednio: 8,3 miesiąca oraz 8,4 miesiąca⁶. W praktyce nierzadkie są postępowania, które w pierwszej instancji trwają około 2-3 lata.

W obowiązującym stanie prawnym sprawy o ochronę dóbr osobistych należą do właściwości sądów okręgowych i są rozpoznawane w trybie ogólnego postępowania procesowego.

Zgodnie z intencją unijnego prawodawcy na gruncie Aktu o usługach cyfrowych pojęcie „nielegalnych treści”⁷ powinno być definiowane szeroko, „tak by obejmowało informacje dotyczące nielegalnych treści, produktów, usług i działań. Pojęcie to należy rozumieć w szczególności jako odnoszące się do informacji, niezależnie od ich formy, które zgodnie z obowiązującym prawem są albo same w sobie nielegalne, takich jak nielegalne nawoływanie do nienawiści lub treści o charakterze terrorystycznym i niezgodne z prawem treści dyskryminujące, albo które stają się nielegalne na mocy obowiązujących przepisów ze względu na fakt, iż odnoszą się one do nielegalnych działań”⁸. Powyższa definicja odsyła do poszczególnych porządków krajowych w celu każdorazowego stwierdzenia, czy dana treść może zostać uznana za nielegalną w świetle danego prawa krajowego. W polskim systemie istnieje wiele norm prawnych, które odnoszą się do nielegalnych treści określanych na gruncie polskiego prawodawstwa jako noszące znamiona bezprawności (działania bezprawne), np. prawo karne, prawo cywilne, prawo prasowe, ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, prawo konsumenckie czy prawo antymonopolowe oraz regulacje sektorowe. Przykładowo, odpowiedzialność za zniesławienie lub zniewagę można ponieść zarówno na gruncie prawa karnego, jak i cywilnego (w ramach ochrony dóbr osobistych czy ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji) albo prasowego - w przypadku gdy do naruszenia dochodzi w prasie.

Rozwiązanie polegające na wprowadzeniu do systemu prawnego jednolitej definicji nielegalnych treści, na potrzeby stosowania Aktu o usługach cyfrowych, nie jest odosobnione. Z takiego rozwiązania, które pozwala na szybszą kwalifikację treści jako nielegalnej, skorzystały Niemcy w ramach obowiązującej od października 2017 r. ustawy NetzDeg, czy Wielka Brytania w ramach The Online Safety Act z 2023 r.

Jednocześnie proponowana w projekcie ustawy definicja nielegalnych treści odsyła do definicji nielegalnych treści sformułowanej w Akcie o usługach cyfrowych, pozwalając tym samym na szybszą kwalifikację treści jako nielegalnej w świetle prawa krajowego.

⁶ Źródło danych: Ministerstwo Sprawiedliwości, Informator Statystyczny Wymiaru Sprawiedliwości, Średni czas trwania postępowania sądowego w latach 2011 - 2023 - wybrane repertoria, <https://isws.ms.gov.pl/pl/baza-statystyczna/opracowania-wieloletnie/download,2853,58.html>.

⁷ Art. 3 lit. h Aktu o usługach cyfrowych.

⁸ Para. 12 Preambuły Aktu o usługach cyfrowych.

3. Różnica pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Projekt ustawy wprowadza trzy tryby przyspieszonych postępowań procesowych dotyczących naruszeń dóbr osobistych z wykorzystaniem usług pośrednich. Proponowane rozwiązania mają na celu ułatwienie dochodzenia roszczeń w związku z rozpowszechnianiem nielegalnych treści.

Głównym celem proponowanych rozwiązań jest szybka i skuteczna ochrona osób poszkodowanych na skutek działań w przestrzeni cyfrowej, szczególnie na platformach internetowych. Proponowane rozwiązania uzupełniają regulacje Aktu o usługach cyfrowych (postępowania nakazowe uregulowane w art. 9 i 10 Aktu). Ważnym elementem projektu jest wprowadzenie instytucji „ślepego pozwu”, która pozwala pokrzywdzonym dochodzić swoich praw, nawet gdy sprawca naruszeń jest anonimowy.

Przepisy przedmiotowej nowelizacji służą stosowaniu Aktu o usługach cyfrowych, który nakłada na państwa członkowskie obowiązek regulowania kwestii odpowiedzialności platform internetowych i ochrony użytkowników przed nielegalnymi treściami. Przepisy dotyczące odpowiedzialności dostawców usług pośrednich oraz definicja nielegalnych treści są zgodne z wymogami Aktu o usługach cyfrowych i wpisują się w szeroki kontekst regulacji unijnych dotyczących cyfrowych usług.

4. Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne

Projektowane zmiany dotyczące ochrony dóbr osobistych w Internecie, mają potencjalnie znaczący wpływ na różne grupy społeczne. Nowelizacja będzie miała pozytywny wpływ na wszystkich użytkowników Internetu, w szczególności grupy wrażliwe na negatywne zjawiska w Internecie. Ustawa poprawi dochodzenie ochrony praw przez każdą osobę, która doświadczy naruszenia swoich dóbr osobistych – dlatego też, potencjalnym beneficjentem zmian jest każda osoba fizyczna i prawna.

Powyższe zmiany przyczynią się do wzrostu świadomości prawnej społeczeństwa. Z jednej strony osoby, które za pośrednictwem Internetu padają ofiarą zniesławienia lub zniewagi, zyskają poczucie, że mogą podjąć realne i skuteczne działania przed sądem w celu obrony swoich praw, z drugiej natomiast strony sprawcy takich naruszeń stracą poczucie anonimowości, a co za tym idzie także bezkarności swoich działań. W konsekwencji, wprowadzenie proponowanych rozwiązań ustawowych powinno doprowadzić do ograniczenia obecności w przestrzeni internetowej wypowiedzi, które mają charakter zniesławiający lub naruszający godność osobistą.

Przyjęcie projektowanych przepisów umożliwi również osobom prawnym dochodzenie ochrony dóbr osobistych, w przypadku których rozpowszechnianie nielegalnych treści na ich temat realnie zagraża funkcjonowaniu tych podmiotów na rynku.

Cechą charakterystyczną naruszeń dóbr osobistych w Internecie jest ich natychmiastowość oraz szeroki zasięg. Utrata dobrego wizerunku lub naruszenie reputacji osoby fizycznej lub prawnej mogą rozprzestrzenić się błyskawicznie wśród tysięcy, a nawet milionów użytkowników. W takim przypadku czas jest kluczowy – zbyt długi proces dochodzenia roszczeń może pogłębiać krzywdę i skutkować większymi stratami, w tym stratami majątkowymi. Dlatego też proponowane zmiany potencjalnie ograniczą w czasie okres naruszeń dóbr osobistych, co pozwoli zmniejszyć ich negatywne skutki.

5. Źródła finansowania, jeżeli projekt ustawy pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Szacuje się, że wdrożenie przepisów oraz ich egzekucja mogą generować roczne koszty w wysokości ok. 50-70 mln zł. Są to głównie koszty związane z dodatkowymi zasobami ludzkimi (np. nowi pracownicy w ministerstwach i organach ścigania) oraz technologiami do monitorowania i reagowania na przypadki mowy nienawiści.

Koszty szkoleniowe dla funkcjonariuszy oraz kampanie informacyjne mogą wynosić około 10-15 mln zł w roku wejścia w życie ustawy.

Wdrożenie lokalnych programów edukacyjnych oraz szkolenia pracowników administracyjnych nauczycieli w związku z nowymi przepisami mogą generować koszty rzędu 20-30 mln zł rocznie.

Ewentualne wpływy z tytułu kar finansowych nakładanych na dostawców treści internetowych za niedopełnienie obowiązków wynikających z ustawy mogą wynosić 5-10 mln zł rocznie, zależnie od skali naruszeń.

Projekt pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa, związane z przewidywanym wzrostem liczby postępowań sądowych w sprawach o ochronę dóbr osobistych. Wzrost tych wydatków zostanie sfinansowany częściowo przez strony procesu stosownie do przepisów ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, a w pozostałym zakresie z budżetu państwa.

6. Założenia projektów podstawowych aktów wykonawczych

6.1. Nowelizacja przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (art. 3 projektu) przewiduje wydanie przez Ministra Sprawiedliwości:

- zarządzenia, wskazującego wydział sądu apelacyjnego rozpoznającego środki odwoławcze w projektowanych postępowaniach (art. 16 § 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych) oraz
- dwóch rozporządzeń, w których Minister Sprawiedliwości:
 - przekaze jednemu sądowi okręgowemu rozpoznawanie spraw w pierwszej instancji w projektowanych postępowaniach z właściwości innych sądów okręgowych (art. 20 pkt 11 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych),
 - przekaze jednemu sądowi apelacyjnemu rozpoznawanie spraw w drugiej instancji w projektowanych przepisach z właściwości innych sądów okręgowych - na wzór modelu przyjętego w ramach elektronicznego postępowania upominawczego (art. 20 pkt 12 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych).

Wskazane rozporządzenia będą wydawane wyłącznie w przypadku uznania przez Ministra Sprawiedliwości, że istnieje konieczność przekazania spraw przewidzianych w ww. przepisach (upoważnienia do wydania przedmiotowych rozporządzeń mają charakter fakultatywny).

6.2. Nowelizacja przepisów ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną przewiduje, w projektowanym art. 22a ust. 2, wydanie przez Ministra Sprawiedliwości, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji, rozporządzenia określającego wzór informacji o sprawach wniesionych w poprzednim roku na podstawie art. 505⁴⁰, art. 505⁵⁶ oraz art. 505⁶² ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego oraz rozstrzygnięciach zapadłych w takich sprawach w poprzednim roku. Minister Sprawiedliwości, wydając rozporządzenie, powinien mieć na względzie zapewnienie przekazywania kompletnej informacji o postępowaniach w sprawach o naruszenia związane z rozpowszechnianiem nielegalnych treści. Informacja powinna zawierać dane o

liczbie i rodzaju spraw wniesionych na podstawie ww. przepisów oraz orzeczeń zapadłych w takich sprawach.

- 7. Oświadczenie o zgodności projektu z ustawy z prawem Unii Europejskiej albo oświadczenie, że przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.**

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

DEKLAROWANE SKUTKI REGULACJI (DSR)

projektu ustawy

Informacja o projekcie

a) Tytuł projektu:

Ustawa z dnia 2024r. ... o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw

b) Przedstawiciel wnioskodawcy:

Poseł Michał Pyrzyk

I. Część wstępna

[1] Zwięzły opis zidentyfikowanego problemu i proponowanych rozwiązań.

Projekt ustawy wprowadza trzy tryby przyspieszonych postępowań procesowych dotyczących naruszeń dóbr osobistych z wykorzystaniem usług pośrednich. Proponowane rozwiązania mają na celu ułatwienie dochodzenia roszczeń w związku z rozpowszechnianiem nielegalnych treści.

Głównym celem proponowanych rozwiązań jest szybka i skuteczna ochrona osób poszkodowanych na skutek działań w przestrzeni cyfrowej, szczególnie na platformach internetowych. Proponowane rozwiązania uzupełniają regulacje Aktu o usługach cyfrowych (postępowania nakazowe uregulowane w art. 9 i 10 Aktu). Ważnym elementem projektu jest wprowadzenie instytucji „ślepego pozwu”, która pozwala pokrzywdzonym dochodzić swoich praw, nawet gdy sprawca naruszeń jest anonimowy.

Brak wprowadzenia proponowanych zmian może prowadzić do pogłębiania się negatywnych skutków:

- **Przedłużanie się postępowań sądowych:** dochodzenie praw w ramach postępowania ogólnego przewidzianego przez KPC jest procesem wieloletnim, co jest szczególnie problematyczne w przypadku naruszeń w Internecie, gdzie szybkość reakcji jest kluczowa. Przewlekłość postępowań o ochronę dóbr osobistych sprawia, że szkody i krzywda pogłębiają się.

Osoby, których dobra osobiste zostały naruszone w Internecie, mają trudności z szybkim i skutecznym przeciwdziałaniem takim naruszeniom. W przypadku fałszywych informacji, zniesławienia czy naruszenia prywatności ofiary są narażone na długotrwałe szkody w życiu prywatnym i zawodowym, bez możliwości natychmiastowej ochrony swoich praw, a osoby prawne – na poważne skutki nierzadko zagrażające ich funkcjonowaniu.

- **Anonimowość sprawców:** Bez dodatkowych mechanizmów, takich jak „ślepy pozew”, osoby poszkodowane naruszeniem będą nadal miały trudności z identyfikacją sprawców, zwłaszcza w przypadkach, gdy osoby naruszające ich dobra korzystają z anonimowości w Internecie. Sytuacja ta może skutkować tym, że wielu sprawców uniknie odpowiedzialności, a ofiary pozostaną bez realnych środków ochrony.

- **Pogłębienie poczucia bezkarności:** Osoby dopuszczające się naruszeń w Internecie, korzystające z możliwości ukrywania swojej tożsamości, czują się bezkarne. Brak szybkich i efektywnych mechanizmów prawnych będzie dalej sprzyjał takim działaniom, co może prowadzić do zwiększenia liczby naruszeń, jako że sprawcy nie obawiają się konsekwencji.
- **Oslabienie zaufania do systemu prawnego:** Jeśli osoby poszkodowane będą dalej miały trudności z uzyskaniem ochrony swoich dóbr osobistych w Internecie, może to prowadzić do spadku zaufania do systemu prawnego. W erze cyfrowej oczekuje się, że prawo będzie w stanie nadążyć za dynamicznie zmieniającą się rzeczywistością, a jego nieskuteczność może zniechęcić ludzi do dochodzenia swoich praw.

Brak reformy może więc prowadzić do dalszego wzrostu problemów związanych z naruszeniami dóbr osobistych w Internecie, osłabienia pozycji ofiar naruszeń i braku odpowiedzialności sprawców.

[2] Czy były rozważane rozwiązania alternatywne?

➤ Tak

➤ Nie

Wprowadzenie proponowanych rozwiązań nie jest możliwe bez interwencji legislacyjnej na poziomie ustawowym.

W zakresie zmian legislacyjnych, poza proponowanym rozwiązaniem, rozważano również wprowadzenie jedynie instytucji tzw. ślepego pozwu. Jednak samo wprowadzenie takiej instytucji, bez dodatkowych gwarancji prawnych, umożliwiających sprawne dochodzenie ochrony dóbr osobistych w związku z rozpowszechnianiem nielegalnych treści, nie rozwiązuje w sposób adekwatny problemów związanych z naruszeniami dóbr osobistych w Internecie.

Zaproponowane rozwiązanie jest jedynym kompleksowym sposobem zaadresowania przedstawionych problemów, które dotyczą osoby fizyczne i prawne podczas dochodzenia ochrony swoich dóbr osobistych w związku z rozpowszechnianiem nielegalnych treści w Internecie. Głównym problemem – poza anonimowością sprawców naruszeń – jest przewlekłość postępowań sądowych w Polsce – jaskrawo dłuższych w porównaniu z szybkością rozpowszechniania i upowszechniania takich treści w przestrzeni internetowej.

II. Wymogi określone w art. 34 ust. 2 pkt 3–5 regulaminu Sejmu

[3] Jakie są przewidywane skutki prawne projektowanych rozwiązań?

Projekt zakłada nowelizację:

- ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (KPC),
- ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny,
- ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych,
- ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną,
- ustawy z dnia 12 lipca 2004 r. - Prawo komunikacji elektronicznej.

Projektowane rozwiązania są spójne z obowiązującym systemem prawnym, szczególnie w zakresie ochrony dóbr osobistych i odpowiedzialności cywilnej. Pod względem systemowym nowelizacja jest zgodna z tendencją, jaka dominuje w prawie UE, czyli większym naciskiem na ochronę użytkowników sieci przed naruszeniami praw.

Projektowana regulacja jest zgodna z Konstytucją RP, zwłaszcza w kontekście ochrony dóbr osobistych i prawa do prywatności (art. 47 Konstytucji RP), ochrony danych osobowych (art. 51 Konstytucji RP), wolności słowa (art. 54 Konstytucji RP) oraz prawa do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP). Nowe przepisy mają na celu przede wszystkim ochronę dóbr osobistych w Internecie, co wpisuje się w konstytucyjną zasadę ochrony praw jednostki oraz prawa do sądu.

Jednym z kluczowych aspektów w ocenie zgodności z Konstytucją RP jest kwestia proporcjonalności między ochroną dóbr osobistych a wolnością słowa i prawem do prywatności. Projektowane przepisy zapewniają możliwość ścigania anonimowych naruszeń w Internecie, jednak przewidują mechanizmy ochrony danych osobowych. Dostawcy usług pośrednich i przedsiębiorcy telekomunikacyjni będą musieli ujawniać dane użytkowników jedynie na żądanie sądu oraz tylko w określonych przypadkach, co zapewnia równowagę między ochroną praw a koniecznością walki z nielegalnymi treściami.

Z punktu widzenia konstytucyjnego standardu ochrony wolności i praw obywatelskich, projektowane rozwiązania są zgodne z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP, który pozwala na ograniczenia praw i wolności, o ile są one niezbędne dla ochrony porządku publicznego, bezpieczeństwa lub praw innych osób.

Projektowana regulacja jest zgodna z prawem międzynarodowym, zwłaszcza z postanowieniami Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, która w art. 8 chroni prawo do prywatności, a w art. 10 gwarantuje wolność słowa. Nowelizacja przewiduje mechanizmy mające na celu ochronę prywatności oraz przeciwdziałanie nadużyciom wolności słowa w Internecie, co jest zgodne z wyrokami Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, który w swoich orzeczeniach uznaje konieczność ograniczeń w przypadku naruszeń praw innych osób.

Ponadto przepisy przedmiotowej nowelizacji służą stosowaniu Aktu o usługach cyfrowych, który nakłada na państwa członkowskie obowiązek regulowania kwestii odpowiedzialności platform internetowych i ochrony użytkowników przed nielegalnymi treściami. Przepisy dotyczące odpowiedzialności dostawców usług pośrednich oraz definicja nielegalnych treści są zgodne z wymogami Aktu o usługach cyfrowych i wpisują się w szeroki kontekst regulacji unijnych dotyczących cyfrowych usług.

Zmiany w KPC

Projekt przewiduje dodanie w KPC w części pierwszej w księdze pierwszej w tytule VII nowego działu IX „Postępowanie w sprawach o naruszenia związane z rozpowszechnianiem nielegalnych treści w sieci Internet”. W dziale tym wprowadza się (w odrębnych rozdziałach) trzy nowe przyspieszone i uproszczone postępowania, co jest odpowiedzią na dynamicznie zmieniające się wyzwania związane z ochroną dóbr osobistych w Internecie. Internet i platformy cyfrowe stały się codziennym narzędziem komunikacji i działalności gospodarczej, co sprawia, że naruszenia praw w tej sferze są coraz częstsze. Proponowane postępowania zapewnią skuteczniejszą i szybszą ochronę dla osób fizycznych i prawnych, zwiększając pewność prawną i zmniejszając nadużycia wynikające z anonimowości w Internecie.

Projektowany przepis art. 17 pkt 4⁶ KPC stanowi, że sprawy o roszczenia wynikające z naruszenia obowiązków określonych w przepisach Aktu o usługach cyfrowych należą do właściwości sądów okręgowych.

Postępowanie w sprawach o naruszenia związane z rozpowszechnianiem nielegalnych treści przeciwko osobom o znanej tożsamości

Pierwsze postępowanie przewidziane przez projekt to postępowanie w sprawach o naruszenia związane z rozpowszechnianiem nielegalnych treści przeciwko osobom o znanej tożsamości, uregulowane w rozdziale 1 projektowanego działu IX. W sprawach rozpoznawanych na podstawie przepisów tego rozdziału nie stosuje się przepisów o innych postępowaniach odrębnych.

Zgodnie z projektem pisma procesowe (w tym pozew, odpowiedź na pozew) muszą być składane w formie elektronicznej za pośrednictwem systemu teleinformatycznego na formularzu, co ma na celu usprawnienie procedur. Zmiana powództwa jest niedopuszczalna.

W odniesieniu do właściwości miejscowej projekt przewiduje alternatywną właściwość - powództwo w sprawach o naruszenia związane z rozpowszechnianiem nielegalnych treści w sieci Internet wytoczyć można także według miejsca zamieszkania albo siedziby powoda.

Co do zasady rozpoznawanie spraw z ww. zakresu następuje na posiedzeniu niejawnym, natomiast w sprawach szczególnie zawiłych sąd może wyznaczyć rozprawę lub wymianę dalszych pism procesowych. Przewidziano także, że niektóre czynności uregulowane w omawianym rozdziale 1 działu IX może wykonywać także referendarz sądowy.

Zgodnie z projektowanym art. 505⁴⁶ KPC, pozew, poza wymogami określonymi w art. 126 § 1 – 2 KPC, będzie musiał wskazywać dostawcę usługi pośredniej (w rozumieniu Aktu o usługach cyfrowych), za pośrednictwem usługi którego doszło do rozpowszechniania nielegalnych treści. Powód zobowiązany jest ponadto złożyć oświadczenie, że zarówno przed, jak i po opublikowaniu nielegalnych treści objętych roszczeniem nie naruszył dóbr osobistych pozwanego. Wyjątkowo negatywnie należy ocenić zjawisko obserwowane w przestrzeni publicznej polegające na wielokrotnych i wzajemnych naruszeniach dóbr osobistych innych osób przez użytkowników Internetu, w szczególności podczas wymiany opinii na portalach internetowych lub w mediach społecznościowych. Wnioskodawcy, dążąc do ograniczenia skali tego zjawiska, proponują, aby możliwość skorzystania ze szczególnej procedury przewidzianej w projektowanych przepisach była zarezerwowana jedynie dla osób, które same nie naruszają dóbr osobistych innych użytkowników Internetu. W celu realizacji powyższej instytucji oraz w celu ułatwienia osądu sprawy przez sąd, powód będzie musiał dołączyć wszystkie wypowiedzi swoje oraz pozwanego, które nastąpiły przed lub po opublikowaniu nielegalnych treści objętych roszczeniem, jeżeli mają związek z nielegalnymi treściami lub odnoszą się do nich. Ponadto powód będzie musiał dołączyć czytelne odwzorowanie publikacji stanowiącej nielegalną treść objętą roszczeniem, w formie elektronicznie utrwalonego obrazu z widocznym adresem URL, datą i godziną wykonania utrwalenia (o ile takie wskazanie jest możliwe) oraz nazwą profilu, pseudonimem lub innym internetowym identyfikatorem pozwanego.

Sąd dokona wstępnego badania sprawy w terminie 7 dni od dnia wniesienia pozwu. Sąd oddali powództwo na posiedzeniu niejawnym, nie doręczając pozwu osobie wskazanej jako pozwany ani nie rozpoznając wniosków złożonych wraz z pozwem, jeżeli roszczenie jest oczywiście bezzasadne lub treść wypowiedzi objętych roszczeniem oraz dołączonych do pozwu wskazuje na uprawdopodobnione obustronne naruszenie dóbr osobistych przez powoda i pozwanego. W takim przypadku uzasadnienie wyroku sąd sporządza na piśmie z urzędu. Powinno ono zawierać jedynie wyjaśnienie, dlaczego powództwo zostało uznane za oczywiście bezzasadne. Wyrok z uzasadnieniem

sąd z urzędu doręcza tylko powodowi z pouczeniem o sposobie i terminie wniesienia środka zaskarżenia.

Sąd bezzwłocznie, jednak nie później niż w terminie 14 dni od dnia wniesienia pozwu, zarządzi doręczenie odpisu pozwu pozwanemu, który wnosi odpowiedź na pozew w terminie 7 dni od dnia doręczenia odpisu pozwu.

Sąd będzie obowiązany wydać wyrok w terminie 14 dni od dnia wniesienia odpowiedzi na pozew. W sprawach szczególnie zawiłych, w których zarządzono odbycie rozprawy lub wymianę dalszych pism procesowych, termin ten może zostać wydłużony do trzech miesięcy.

Apelację będzie można wnieść do sądu, który wydał zaskarżony wyrok, w terminie 7 dni od dnia doręczenia stronie skarżącej wyroku z uzasadnieniem. Sąd pierwszej instancji będzie zobowiązany przedstawić akta sprawy sądowi drugiej instancji w terminie 7 dni od dnia wniesienia apelacji.

Sąd drugiej instancji odrzuci apelację spóźnioną, nieopłaconą lub z innych przyczyn niedopuszczalną, jak również apelację, której braków strona nie usunęła w wyznaczonym terminie, nie dłuższym niż 7 dni. Przewodniczący zarządza doręczenie odpisu apelacji stronie przeciwnej, która może wnieść odpowiedź na apelację w terminie 7 dni od dnia doręczenia odpisu apelacji.

W ślad za rozwiązaniem przyjętym w toku postępowania przed sądem pierwszej instancji, sąd drugiej instancji rozpoznawać będzie sprawę na posiedzeniu niejawnym. W sprawach szczególnie zawiłych, przewodniczący wyznaczy rozprawę lub wymianę dalszych pism procesowych. Sąd drugiej instancji będzie zobowiązany wydać wyrok w terminie 30 dni od dnia zarządzenia doręczenia odpisu apelacji stronie przeciwnej.

Postępowanie w sprawach o naruszenia związane z rozpowszechnianiem nielegalnych treści przeciwko osobom o nieustalonej tożsamości

Drugie postępowanie przewidziane w ramach projektowanej nowelizacji, uregulowane w projektowanym rozdziale 2 działu IX, wprowadza instytucję tzw. „ślepego pozwu”. Podstawową zasadą tego postępowania jest umożliwienie wnoszenia pozwów bez określenia danych osobowych pozwanego. Rozwiązanie to odnosi się do sytuacji, gdy osoba poszkodowana nie zna tożsamości sprawcy naruszenia, co – jak wskazano – jest częstym zjawiskiem w Internecie. Wprowadzenie przyspieszonego postępowania w takich przypadkach umożliwi szybkie i skuteczne zidentyfikowanie sprawców naruszeń za pomocą narzędzi prawnych, takich jak zobowiązanie dostawców usług pośrednich do udostępnienia danych.

W postępowaniu dotyczącym tzw. „ślepych pozwów” zastosowanie będą miały przepisy dotyczące postępowań w sprawach o naruszenia związane z rozpowszechnianiem nielegalnych treści przeciwko osobom o znanej tożsamości (opisany wyżej rozdział 1 działu IX), z odrębnościami wynikającymi ze specyfiki postępowań przeciwko osobom o nieustalonej tożsamości.

Największa zmiana dotyczy tego, iż powód będzie mógł wnieść pozew bez wskazania danych osobowych pozwanego, jeżeli nie są one znane. W pozwie zamiast imienia i nazwiska albo nazwy lub adresu zamieszkania powód wskazuje jako pozwanego „osobę nieznaną”.

Poza wymogami określonymi w art. 505⁴⁶ KPC, w przypadku tzw. „ślepych pozwów” pozew ma zawierać również wniosek o zobowiązanie dostawcy usługi pośredniej, za pośrednictwem którego usługi doszło do rozpowszechniania nielegalnych treści, do wskazania danych pozwanego, określonych w art. 18 ust. 1 i 5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną, w oparciu o podane przez powoda informacje.

Przewiduje się, że sąd dokona badania, o którym mowa w art. 505⁴⁷ § 1 KPC. W sytuacji, w której nie będą zachodzić przesłanki oddalenia powództwa, sąd w terminie 7 dni będzie zobowiązany wystąpić do dostawcy usługi pośredniej w rozumieniu Aktu o usługach cyfrowych z żądaniem przekazania wszystkich posiadanych przez niego danych pozwanego – koniecznych do ustalenia tożsamości – oraz o wskazanie danych przedsiębiorcy telekomunikacyjnego, o którym mowa w art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 12 lipca 2024 r. - Prawo komunikacji elektronicznej. Dostawca usługi pośredniej zobowiązany będzie przekazać wszystkie posiadane przez siebie dane w terminie 7 dni od dnia dostarczenia żądania sądu.

Następnie sąd w terminie 7 dni wystąpi do wskazanego przez dostawcę usługi pośredniej przedsiębiorcy telekomunikacyjnego, będącego dostawcą publicznej sieci telekomunikacyjnej dla pozwanego, z żądaniem przekazania posiadanych danych pozwanego, o których mowa w art. 386 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 lipca 2024 r. – Prawo komunikacji elektronicznej. Brak zastosowania się przez przedsiębiorcę telekomunikacyjnego do żądania sądu będzie sankcjonowany grzywną.

Grzywną będzie sankcjonowane także niezastosowanie się przez dostawcę usługi pośredniej do żądania sądu, dotyczącego przekazania danych pozwanego oraz przedsiębiorcy telekomunikacyjnego.

Sąd będzie zobowiązany umorzyć postępowanie, jeżeli dane wskazane przez dostawcę usługi pośredniej lub przedsiębiorcę telekomunikacyjnego nie pozwalają na identyfikację pozwanego albo uzyskanie takich danych było niemożliwe. Termin przedawnienia roszczeń objętych przepisami omawianego rozdziału 2 zaczyna biec od nowa od dnia uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu postępowania.

Sąd będzie miał obowiązek z urzędu sporządzić uzasadnienie postanowienia w tym przedmiocie. Postanowienie z uzasadnieniem będzie doręczane tylko powodowi, z pouczeniem o sposobie i terminie wniesienia środka zaskarżenia – tj. zażalenia do sądu drugiej instancji (wnoszonego w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia z uzasadnieniem).

Po uzyskaniu danych pozwanego, sąd będzie rozpatrywał sprawę zgodnie z przepisami rozdziału 1 działu IX (postępowania w sprawach o naruszenia związane z rozpowszechnianiem nielegalnych treści przeciwko osobom o znanej tożsamości).

Postępowanie w sprawach o naruszenia związane z rozpowszechnianiem nielegalnych treści przeciwko dostawcom usług pośrednich

Ostatnią proponowaną procedurą odrębną jest postępowanie w sprawach o naruszenia związane z rozpowszechnianiem nielegalnych treści przeciwko dostawcom usług pośrednich uregulowane w rozdziale 3 działu IX.

Zgodnie z przepisami Aktu o usługach cyfrowych, dostawcy „usług cachingu” w rozumieniu art. 3 lit. g pkt (ii) tego aktu, w tym dostawcy usług pośrednich, ponoszą odpowiedzialność za treści dostępne w ramach ich usługi, jeśli modyfikują oni takie treści, nie przestrzegają warunków dostępu

do informacji, nie przestrzegają zasad dotyczących aktualizowania informacji, określonych w sposób szeroko uznany i stosowany w branży, zakłócają zgodne z prawem posługiwanie się technologią w celu uzyskania danych o korzystaniu z informacji lub – co najistotniejsze z punktu widzenia proponowanej nowelizacji – jeśli nie podejmują bezzwłocznie odpowiednich działań w celu usunięcia przechowywanych informacji lub uniemożliwienia dostępu do nich, gdy uzyskają faktyczną wiedzę, że informacje zostały usunięte z początkowego źródła transmisji lub dostęp do nich został uniemożliwiony, albo gdy organy sądowe lub administracyjne nakazały usunięcie informacji lub uniemożliwienie dostępu do niej (art. 5 Aktu o usługach cyfrowych).

Dostawcy usług hostingu nie ponoszą odpowiedzialności za przekazane przez odbiorcę usługi treści jedynie, jeśli nie mają faktycznej wiedzy o nielegalnej treści i podejmują bezzwłocznie odpowiednie działania w celu usunięcia lub uniemożliwienia dostępu do nielegalnych treści, gdy uzyskają o nich wiedzę lub wiadomość (art. 6 Aktu o usługach cyfrowych).

W przypadku działania niezgodnego z przepisami Aktu o usługach cyfrowych, odpowiedzialność za takie nielegalne treści – oprócz faktycznego naruszyciela – ponosi dostawca danej usługi.

Przepisy proponowanego rozdziału 3 działu IX, dotyczące trzeciego z projektowanych postępowań odrębnych odnoszą się właśnie do sytuacji, w której osoba poszkodowana poinformowała, zgodnie z wymogami Aktu o usługach cyfrowych, dostawcę usługi o występowaniu w ramach tej usługi nielegalnych treści, jednak dostawca zaniechał działania lub nie dokonał czynności spełniających wymogi Aktu o usługach cyfrowych.

W projektowanym postępowaniu stosuje się odpowiednio przepisy rozdziału 1 działu IX (postępowania w sprawach o naruszenia związane z rozpowszechnianiem nielegalnych treści przeciwko osobom o znanej tożsamości) z odrębnościami wynikającymi ze specyfiki postępowania przeciwko dostawcom usług.

Pozew powinien zostać wniesiony w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia poinformowania dostawcy „usługi cachingu” o występowaniu nielegalnych treści w usłudze, nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia uzyskania decyzji, o której mowa w art. 16 ust. 5 Aktu o usługach cyfrowych albo w terminie nie dłuższym niż 4 miesiące od dnia poinformowania dostawcy usługi hostingu o występowaniu potencjalnie nielegalnej treści zgodnie z art. 16 Aktu o usługach cyfrowych, w przypadku braku podjęcia jakichkolwiek działań przez dostawcę usługi pośredniej wobec zgłoszonych treści.

Poza wymogami określonymi w art. 505⁴⁶ KPC, w pozwie przeciwko dostawcy usługi pośredniej trzeba będzie wykazać okoliczność poinformowania dostawcy usługi pośredniej o wystąpieniu nielegalnych treści oraz braku działania wobec takich treści ze strony dostawcy usługi pośredniej lub podjęciu działań nieodpowiadających wymogom określonym w art. 5 ust. 1 lit. e oraz art. 6 ust. 1 lit. b Aktu o usługach cyfrowych.

Nowelizacja art. 1050 § 4 KPC

Poza proponowanymi powyżej rozwiązaniami, zasadna jest nowelizacja art. 1050 § 4 KPC. Publikacja ogłoszenia w odpowiadającej oświadczeniu formie jedynie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym jest środkiem nieadekwatnym do sytuacji, w której do naruszenia dóbr osobistych

doszło za pośrednictwem Internetu. Dlatego też proponuje się, aby w sprawach o naruszenie dóbr osobistych oraz w sprawach o naruszenia związane z rozpowszechnianiem nielegalnych treści w Internecie, kiedy dłużnik nie składa oświadczenia odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie, pomimo wyznaczenia terminu do jego złożenia i zagrożenia mu grzywną, sąd wymierzał takiemu dłużnikowi grzywnę w wysokości do pięćdziesięciu tysięcy złotych i nakazywał zamieszczenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym lub innym medium wyznaczonym przez sąd ogłoszenia odpowiadającego treści wymaganego oświadczenia i we właściwej dla niego formie. Zamieszczenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym lub innym medium wyznaczonym przez sąd takiego ogłoszenia skutkować będzie, w objętym ogłoszeniem zakresie, wygaśnięciem roszczenia stwierdzonego tytułem wykonawczym.

Zmiany w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny

Konsekwencją zaproponowanych w projekcie rozwiązań jest wprowadzenie odpowiednich zmian w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (KC), w której należy umieścić przepis materialny stanowiący podstawę dochodzenia przez pokrzywdzonych, których dobra osobiste zostały naruszone w wyniku działania odbiorcy usługi pośredniej, odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę albo zasądzenia odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Odbiorcą usługi pośredniej jest, zgodnie z Aktem o usługach cyfrowych, osoba fizyczna lub prawna, która korzysta z usługi pośredniej rozumianej jako jedna z usług społeczeństwa informacyjnego czyli:

- usługa „zwykłego przekazu” polegająca na transmisji w sieci telekomunikacyjnej informacji przekazanych przez odbiorcę usługi lub na zapewnianiu dostępu do sieci telekomunikacyjnej;
- usługa „cachingu” polegająca na transmisji w sieci telekomunikacyjnej informacji przekazanych przez odbiorcę usługi, obejmująca automatyczne, pośrednie i krótkotrwałe przechowywanie tej informacji, dokonywane wyłącznie w celu usprawnienia późniejszej transmisji informacji na żądanie innych odbiorców;
- usługa „hostingu” polegająca na przechowywaniu informacji przekazanych przez odbiorcę usługi oraz na jego żądanie.

Odpowiedzialność dotyczy naruszenia, do którego doszło za pośrednictwem sieci Internet, a samo działanie sprawcy polegało na rozpowszechnianiu nielegalnych treści, czyli takich, o których mowa w definicji zawartej w art. 2 pkt 2b ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną.

Druga zmiana w KC polega na rozszerzeniu już obowiązującego zakazu zbywania roszczeń o omówiony wyżej przepis dotyczący naruszenia dóbr osobistych w wyniku rozpowszechniania nielegalnych treści w sieci Internet.

Zmiany w ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych

Ze względu na rozpatrywanie spraw w trybie elektronicznym na specjalnym formularzu, zasadne jest przyznanie Ministrowi Sprawiedliwości możliwości wskazania jednego sądu okręgowego właściwego do rozpatrywania postępowań w sprawach o naruszenia związane z rozpowszechnianiem nielegalnych treści w Internecie – na wzór modelu przyjętego w odniesieniu do elektronicznego postępowania upominawczego.

Ponadto, w projektowanej nowelizacji ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, proponuje się zmianę przepisu art. 20 tej ustawy, zgodnie z którą Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa, w drodze rozporządzenia będzie mógł:

- przekazać jednemu sądowi okręgowemu rozpoznawanie spraw z zakresu postępowań, o których mowa w części pierwszej w księdze pierwszej w tytule VII w dziale IX ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, z właściwości innych sądów okręgowych,
- przekazać jednemu sądowi apelacyjnemu rozpoznawanie środków odwoławczych od spraw z zakresu postępowań, o których mowa w części pierwszej w księdze pierwszej w tytule VII w dziale IX ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, z właściwości innych sądów apelacyjnych.

Zmiany w ustawie z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną

Konsekwencją zaproponowanych w projekcie rozwiązań jest wprowadzenie odpowiednich zmian w ustawie z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (uśude), zawartych w art. 4 projektu ustawy. Zmiany w uśude wprowadzają rozwiązania, które służą stosowaniu Aktu o usługach cyfrowych w zakresie niezbędnym do wprowadzenia w życie i stosowania przepisów KPC i KC, wprowadzanych niniejszą ustawą. Stąd zmiany wprowadzane w uśude mają na celu:

- określenie właściwych organów, o których mowa w art. 49 ust. 1 Aktu o usługach cyfrowych;
- ustanowienie koordynatora ds. usług cyfrowych, o którym mowa w art. 49 ust. 2 Aktu o usługach cyfrowych;
- wprowadzenie definicji „nielegalnych treści”;
- nałożenie na usługodawców obowiązku przechowywania i udostępniania danych umożliwiających dochodzenie roszczeń na podstawie przepisów części pierwszej księgi pierwszej tytułu VII działy IX KPC;
- nałożenie na sądy właściwe w sprawach dotyczących postępowań w sprawach o naruszenia związane z rozpowszechnianiem nielegalnych treści w sieci Internet obowiązku składania informacji o tych postępowaniach.

Projektowane przepisy rozdziału 3a i powiązane z nimi art. 1 pkt 4 i art. 2 pkt 2a uśude ustanawiają właściwe organy i koordynatora ds. usług cyfrowych. Zgodnie z projektowanym art. 15a uśude właściwymi organami w rozumieniu art. 49 ust. 1 Aktu o usługach cyfrowych będą:

- Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) – w zakresie przepisów dotyczących dostawców platform internetowych umożliwiających konsumentom zawieranie z przedsiębiorcami umów zawieranych na odległość (przepisy rozdziału III sekcji 4 Aktu o usługach cyfrowych) oraz innych spraw dotyczących ochrony konsumentów;
- Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej (UKE) – w zakresie pozostałych spraw określonych w przepisach Aktu o usługach cyfrowych.

Z kolei koordynatorem ds. usług cyfrowych w rozumieniu art. 49 ust. 2 Aktu o usługach cyfrowych będzie Prezes UKE.

Projektowane przepisy nakładają na Prezesa UOKiK i Prezesa UKE obowiązek współdziałania w zakresie określonym w uśude, a także uczestniczenia w posiedzeniach Europejskiej Rady ds. Usług Cyfrowych, zgodnie z właściwością.

Projektowany przepis art. 2 pkt 2b uśude wprowadza definicję „nielegalnych treści”, kluczową dla całego projektu ustawy. Proponuje się, aby za takie nielegalne treści uznawać treści, o których mowa w art. 3 lit. h Aktu o usługach cyfrowych, czyli informacje, które same w sobie lub przez odniesienie do działania, w tym sprzedaży produktów lub świadczenia usług, nie są zgodne z prawem Unii Europejskiej lub z prawem jakiegokolwiek państwa członkowskiego Unii Europejskiej, które jest zgodne z prawem Unii Europejskiej, niezależnie od konkretnego przedmiotu lub charakteru tego prawa.

Konieczne jest również wprowadzenie zmian umożliwiających sądowi prowadzącemu postępowanie w sprawie o ochronę dóbr osobistych uzyskanie od dostawcy usługi pośredniej danych eksploatacyjnych danego użytkownika – tj. danych charakteryzujących sposób korzystania przez usługobiorcę z usługi świadczonej drogą elektroniczną. W związku z powyższym zgodnie z proponowanym brzmieniem art. 18 ust. 5 uśude, usługodawca będzie miał prawo przetwarzać dane eksploatacyjne użytkownika, w tym:

- oznaczenie jednoznacznie identyfikujące zakończenie sieci telekomunikacyjnej lub system teleinformatyczny, z którego korzystał usługobiorca (w tym adres IP wraz z portem źródłowym),
- datę, godzinę, minutę i sekundę każdorazowego rozpoczęcia i zakończenia połączenia z systemem teleinformatycznym, do którego mają dostęp użytkownicy, w formacie (dd.mm.rr hh:mm:ss), węzeł wyjścia tzw. „exit node” lub inne dane, w zależności od zastosowanych technologii;
- informacje o rozpoczęciu, zakończeniu oraz zakresie każdorazowego korzystania z usługi świadczonej drogą elektroniczną;
- informacje o skorzystaniu przez usługobiorcę z usług świadczonych drogą elektroniczną.

Zgodnie z projektowanym art. 18a uśude usługodawca będzie zobowiązany na własny koszt przechowywać takie dane, generowane w trakcie prowadzonej przez niego działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przez okres 6 miesięcy, licząc od dnia wprowadzenia ich do systemu teleinformatycznego, do którego mają dostęp użytkownicy. Usługodawca, zgodnie z projektowanym art. 18b uśude, będzie również obowiązany udostępnić te dane na każdorazowe wezwanie sądu albo organu administracji publicznej.

Projektowane przepisy rozdziału 4a uśude przewidują, że sądy właściwe w sprawach dotyczących postępowań w sprawie o naruszenia związanych z rozpowszechnianiem nielegalnych treści w Internecie będą zobowiązane do składania, w terminie do dnia 31 marca każdego roku, informacji o sprawach wniesionych na podstawie wprowadzanych w przepisach części pierwszej księgi pierwszej tytułu VII działu IX KPC trzech postępowań odrębnych oraz rozstrzygnięciach zapadłych w takich sprawach w poprzednim roku kalendarzowym do koordynatora ds. usług cyfrowych, którym będzie Prezes UKE.

Zmiany w ustawie z dnia 12 lipca 2024 r. – Prawo komunikacji elektronicznej

Zaproponowane w projekcie rozwiązania powodują także konieczność nowelizacji ustawy z dnia 12 lipca 2024 r. – Prawo komunikacji elektronicznej, zawartej w art. 5 projektu, w zakresie możliwości

przetwarzania oraz retencji danych użytkowników, jak i obowiązku udostępniania takich danych przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych na żądanie sądu.

Przepisy przejściowy i końcowy

Projektowany przepis art. 6 projektu jest przepisem przejściowym, który przewiduje, że przepisy ustaw zmienianych w art. 1-5 (ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną oraz ustawy z dnia 12 lipca 2024 r. - Prawo komunikacji elektronicznej), w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, będą miały zastosowanie do postępowań wszczętych od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Zgodnie z projektowanym przepisem art. 7 (przepis o wejściu w życie) projektowane rozwiązania wejdą w życie w terminie Proponowany termin wejścia w życie uwzględnia konieczność wprowadzenia odpowiednich zmian w zakresie funkcjonowania sądów powszechnych, które będą zajmowały się rozpatrywaniem spraw o naruszenia związane z rozpowszechnianiem nielegalnych treści w sieci Internet, a także zmian dotyczących zarówno sądów, jak i właściwych organów, wynikających z nowelizacji przepisów ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną.

[4] Jakie są przewidywane skutki społeczne projektowanych rozwiązań?

Projektowane zmiany w KPC, dotyczące ochrony dóbr osobistych w Internecie, mają potencjalnie znaczący wpływ na różne grupy społeczne.

Nowelizacja będzie miała pozytywny wpływ na wszystkich użytkowników Internetu, w szczególności grupy wrażliwe na negatywne zjawiska w Internecie – tj. dzieci oraz młodych dorosłych (czyli blisko 7 000 600 osób – za GUS liczba dzieci w wieku 0-17 lat, 2022 r.⁹).

Ustawa poprawi dochodzenie ochrony praw przez każdą osobę, która doświadczy naruszenia swoich dóbr osobistych – dlatego też, potencjalnym beneficjentem zmian jest każda osoba fizyczna i prawna.

Wszystkie powyższe zmiany przyczynią się do wzrostu świadomości prawnej społeczeństwa. Z jednej strony osoby, które za pośrednictwem Internetu padają ofiarą zniesławienia lub zniewagi, zyskują poczucie, że mogą podjąć realne i skuteczne działania przed sądem w celu obrony swoich praw, z drugiej natomiast strony sprawcy takich naruszeń stracą poczucie anonimowości, a co za tym idzie także bezkarności swoich działań. W konsekwencji, wprowadzenie proponowanych rozwiązań ustawowych powinno doprowadzić do ograniczenia obecności w przestrzeni internetowej wypowiedzi, które mają charakter zniesławiający lub naruszający godność osobistą.

Przyjęcie projektowanych przepisów umożliwi również osobom prawnym dochodzenie ochrony dóbr osobistych, w przypadku których rozpowszechnianie nielegalnych treści na ich temat realnie zagraża funkcjonowaniu tych podmiotów na rynku.

[5] Jakie są przewidywane skutki gospodarcze projektowanych rozwiązań?

Cechą charakterystyczną naruszeń dóbr osobistych w Internecie jest ich natychmiastowość oraz szeroki zasięg. Utrata dobrego wizerunku lub naruszenie reputacji osoby fizycznej lub prawnej mogą rozprzestrzenić się błyskawicznie wśród tysięcy, a nawet milionów użytkowników. W takim przypadku czas jest kluczowy – zbyt długi proces dochodzenia roszczeń może pogłębiać krzywdę i skutkować większymi stratami, w tym stratami majątkowymi. Dlatego też proponowane zmiany potencjalnie ograniczą w czasie okres naruszeń dóbr osobistych, co pozwoli zmniejszyć negatywne skutki finansowe i reputacyjne dla podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, kreując bezpieczniejsze warunki prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce.

Proszę wskazać źródła danych, metodykę i założenia przyjęte do obliczeń.

Ocena skutków gospodarczych projektowanych rozwiązań obejmuje także analizę ich wpływu na mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców (MŚP). Co do tej kwestii szczegółowo zob. pkt 9 i 10 formularza.

[6] Jakie są przewidywane skutki finansowe projektowanych rozwiązań, w szczególności wpływ na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego?

Szacuje się, że wdrożenie przepisów oraz ich egzekucja mogą generować roczne koszty w wysokości ok. 50-70 mln zł. Są to głównie koszty związane z dodatkowymi zasobami ludzkimi (np. nowi pracownicy w ministerstwach i organach ścigania) oraz technologiami do monitorowania i reagowania na przypadki mowy nienawiści.

Koszty szkoleniowe dla funkcjonariuszy oraz kampanie informacyjne mogą wynosić około 10-15 mln zł w roku wejścia w życie ustawy.

Wdrożenie lokalnych programów edukacyjnych oraz szkolenia pracowników administracyjnych nauczycieli w związku z nowymi przepisami mogą generować koszty rzędu 20-30 mln zł rocznie.

Ewentualne wpływy z tytułu kar finansowych nakładanych na dostawców treści internetowych za niedopełnienie obowiązków wynikających z ustawy mogą wynosić 5-10 mln zł rocznie, zależnie od skali naruszeń.

Podsumowanie finansowe:

Roczne koszty wdrożenia i egzekwowania ustawy dla budżetu państwa szacuje się na 50-70 mln zł.

Dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego koszty wyniosą 20-30 mln zł rocznie.

Dochody:

Potencjalne dochody z tytułu kar mogą wynosić 5-10 mln zł rocznie.

Źródła danych i metodyka:

Analiza została oparta na danych statystycznych dotyczących działalności organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości, liczby spraw związanych z przestępstwami z nienawiści w ostatnich latach oraz szacunkach dotyczących kosztów wdrożenia nowych przepisów. Dane finansowe dotyczące samorządów lokalnych zostały pozyskane na podstawie raportów rocznych dotyczących wydatków na działania społeczne i edukacyjne.

Szacunkowe dane finansowe dotyczące dostawców platform internetowych opierają się na informacjach publicznych dotyczących kosztów implementacji mechanizmów moderacji treści na platformach globalnych.

[8] Czy projekt ustawy podlega procedurze notyfikacyjnej?

Tak, ponieważ:

- określa plan przyznania lub zmiany pomocy państwa (art. 108 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej);
- zawiera przepisy techniczne (dyrektywa (UE) 1535/2015);
- dotyczy dziedziny podlegającej kompetencji Europejskiego Banku Centralnego (art. 127 ust. 4 tiret drugie TFUE);
- ma zastosowanie do usług świadczonych przez usługodawców (dyrektywa 2006/123/WE);
- dotyczy innych niż wymienione wyżej dziedzin objętych procedurą notyfikacyjną.

Uzasadnienie projektu ustawy wiąże się z koniecznością odpowiedzi na pytanie, czy projekt podlega obowiązkom notyfikacyjnym wynikającym z prawa UE. Jeśli projekt ustawy objęty jest procedurą notyfikacyjną, wymagane jest skompletowanie przez wnioskodawcę określonej w prawie UE dokumentacji notyfikacyjnej.

Obowiązek notyfikacyjny zależy od przedmiotu projektowanej regulacji. Projekty ustaw mogą zawierać postanowienia, które – ze względu na ich treść – wymagają przedstawienia Komisji Europejskiej lub innym organom UE w ramach określonej procedury notyfikacyjnej. Zakres informacji, które podlegają przekazaniu, oraz tryb ich notyfikowania właściwemu organowi są różne i wynikają ze szczegółowych uregulowań prawa UE.

Procedury notyfikacyjne obejmują, w szczególności:

- plany przyznania lub zmiany pomocy państwa – art. 108 ust. 3 TFUE i art. 2 i n. rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 248 z 24.09.2015, str. 9);
- przepisy techniczne – art. 5 i n. dyrektywy (UE) 2015/1535 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającej procedurę udzielania informacji w dziedzinie

przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. Urz. UE L 241 z 17.09.2015, str. 1);

- przepisy dotyczące dziedziny podlegającej kompetencji Europejskiego Banku Centralnego – art. 127 ust. 4 tiret drugie TfUE i art. 2 i n. decyzji Rady z dnia 29 czerwca 1998 r. w sprawie konsultacji Europejskiego Banku Centralnego udzielanych władzom krajowym w sprawie projektów przepisów prawnych (98/415/WE) (Dz. Urz. UE L 189 z 03.07.1998, str. 42);
- przepisy mające zastosowanie do usług świadczonych przez usługodawców – art. 15 ust. 7 dyrektywy 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotyczącej usług na rynku wewnętrznym (Dz. Urz. UE L 376 z 27.12.2006, str. 36).

Inne dziedziny objęte procedurą notyfikacyjną to m.in.:

- prawodawstwo dotyczące informacji na temat żywności – art. 45 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylenia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004 (Dz. Urz. UE L 304 z 22.11.2011, str. 18, ze zm.);
- harmonizacja prawa państw członkowskich UE – art. 114 ust. 5–7 TfUE;
- niektóre środki ochronne w dziedzinie ochrony konsumenta – art. 169 ust. 4 TfUE;
- niektóre środki ochronne w dziedzinie środowiska – art. 193 TfUE.

III. Wymogi określone w art. 34 ust. 2a i 2b regulaminu Sejmu

[9] Czy projekt ustawy zawiera przepisy określające zasady podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

☒ Nie

☐ Tak

Zgodnie z art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu uzasadnienie projektu ustawy określającej zasady podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej powinno odpowiadać wymogom określonym w art. 66 ust. 2 i art. 68 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236 i 1222). Niniejsze pytanie odnosi się do wymogu określonego w pierwszym z ww. przepisów ustawowych. Art. 66 ust. 1 Prawa przedsiębiorców stanowi, że przed rozpoczęciem prac nad opracowaniem projektu aktu normatywnego określającego zasady podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej dokonuje się: 1) analizy możliwości osiągnięcia celu tego aktu normatywnego za pomocą innych środków; 2) oceny przewidywanych skutków społeczno-gospodarczych, w tym oceny wpływu na mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców oraz analizy zgodności projektowanych regulacji z przepisami ustawy. Z kolei w art. 66 ust. 2 Prawa przedsiębiorców nakazuje się

przedstawienie wyników powyższych analiz i ocen w uzasadnieniu do projektu aktu normatywnego lub, jak w niniejszej sytuacji, w ocenie skutków regulacji, stanowiącej odrębną część uzasadnienia projektu aktu normatywnego.

Jeśli projekt ustawy zawiera przepisy określające zasady podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej, proszę podać wyniki analiz i ocen, o których mowa w art. 66 ust. 1 Prawa przedsiębiorców.

[10] Czy wdrożenie projektowanych przepisów spowoduje obciążenia administracyjne mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

☒ Nie

➤ Tak

Niniejsze pytanie odnosi się do wymogu określonego w art. 68 Prawa przedsiębiorców. Przepis ten stanowi, iż w przypadku stwierdzenia wpływu projektu aktu normatywnego na mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców, przy opracowaniu projektu aktu normatywnego dąży się do proporcjonalnego ograniczania obowiązków administracyjnych wobec tych przedsiębiorców albo uzasadnia brak możliwości zastosowania takich ograniczeń.

Jeśli projekt ustawy wpływa na mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców, proszę wyjaśnić, czy w przepisach projektu dąży się do proporcjonalnego ograniczania obowiązków administracyjnych wobec tych przedsiębiorców, a jeśli nie, proszę uzasadnić, dlaczego brak jest możliwości zastosowania takich ograniczeń.

[11] Czy projekt ustawy zawiera przepisy regulacyjne lub określa wymogi dotyczące świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (art. 34 ust. 2b regulaminu Sejmu)?

☒ Nie

➤ Tak

Zgodnie z art. 34 ust. 2b regulaminu Sejmu uzasadnienie projektu ustawy zawierającej przepisy regulacyjne lub przepisy określające wymogi dotyczące świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. z 2023 r. poz. 334), powinno odpowiadać wymogom określonym w art. 50f ust. 1 tej ustawy. Przywołany przepis ustawy stanowi, iż powody uznania projektowanych przepisów regulacyjnych lub projektowanych wymogów dotyczących świadczenia usług transgranicznych za zgodne z zasadami proporcjonalności, uzasadnionego i niedyskryminującego charakteru przedstawia się w sposób szczegółowy, umożliwiający weryfikację zgodności tych przepisów lub wymogów z wymienionymi zasadami, w uzasadnieniu projektu aktu prawnego, w tym aktu normatywnego, zawierającego te przepisy lub wymogi albo w załączniku do oceny skutków regulacji, stanowiącej odrębną część uzasadnienia projektu aktu normatywnego. Zgodność z zasadą proporcjonalności i zasadą uzasadnionego

charakteru potwierdzają w szczególności wzięte pod uwagę dane jakościowe, a w miarę możliwości także dane ilościowe.

Opis ww. zasad, a także kryteriów oceny ich spełnienia przez projektowane przepisy, zawarto w następujących przepisach ww. ustawy: art. 50b (zasada proporcjonalności), art. 50c (zasada uzasadnionego charakteru), art. 50d (zasada niedyskryminującego charakteru).

Jeśli projekt zawiera przepisy regulacyjne lub przepisy określające wymogi dotyczące świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ww. ustawy, proszę szczegółowo (w tym podając wzięte pod uwagę dane jakościowe, a w miarę możliwości także dane ilościowe) przedstawić uzasadnienie uznania projektowanych przepisów za zgodne z zasadami proporcjonalności, uzasadnionego i niedyskryminującego charakteru.

Warszawa, 14 listopada 2024 r.

BEOS-WPEiM-2375/24

DS. 1120.448.2024

15 XI 2024

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Michał Pyrzyk)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2022 r. poz. 990, ze zm.) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt ustawy zmierza do nowelizacji ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego¹ (dalej: Kpc), ustawy z 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny² (dalej: Kc), ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych³ (dalej: Pusp), ustawy z dnia 18 lipca 2022 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną⁴ oraz ustawy z dnia 12 lipca 2024 r. – Prawo komunikacji elektronicznej⁵ (dalej: Pke).

Zmiany w Kpc polegają na ustaleniu, że do właściwości sądów okręgowych należeć będą sprawy o roszczenia wynikające z naruszenia obowiązków określonych w przepisach rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2065 z dnia 19 października 2022 r. w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych oraz zmiany dyrektywy 2000/31/WE (akt o usługach cyfrowych)⁶ (dalej: rozporządzenie 2022/2065), a także na wprowadzeniu trzech nowych postępowań odrębnych w sprawach o naruszenia

¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 1550, ze zm.

² Dz. U. z 2024 r. poz. 1061, ze zm.

³ Dz. U. z 2024 r. poz. 334.

⁴ Dz. U. z 2024 r. poz. 1513, ze zm.

⁵ Dz. U. poz. 1221.

⁶ Dz. Urz. UE L 277 z 27.10.2022, s. 1.

związane z rozpowszechnianiem nielegalnych treści w sieci Internet: postępowania w sprawach o naruszenia związane z rozpowszechnianiem nielegalnych treści przeciwko osobom o znanej tożsamości, postępowania w sprawach o naruszenia związane z rozpowszechnianiem nielegalnych treści przeciwko osobom o nieustalonej tożsamości, postępowania w sprawach o naruszenia związane z rozpowszechnianiem nielegalnych treści przeciwko dostawcom usług pośrednich.

Zmiany w Kc polegają na dodaniu art. 448¹, zgodnie z którym w razie naruszenia dóbr osobistych przez odbiorców usług pośrednich w rozumieniu rozporządzenia 2022/2065, do którego doszło za pośrednictwem sieci Internet, związanego z rozpowszechnianiem przez nich nielegalnych treści w rozumieniu art. 2 pkt 2b ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną, sąd, na żądanie tego, którego dobro osobiste zostało naruszone, będzie mógł przyznać odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę albo zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Roszczenie to nie będzie mogło być zbyte, chyba że będzie już wymagalne i zostanie uznane na piśmie albo przyznane prawomocnym orzeczeniem (projektowane brzmienie art. 449 Kc).

Zmiany w Pusp przewidują, że Minister Sprawiedliwości będzie wskazywał wydział sądu apelacyjnego rozpoznający środki odwoławcze w postępowaniach odrębnych dodawanych projektem ustawy w Kpc, a także przewidują możliwość przekazywania przez Ministra Sprawiedliwości: (1) jednemu sądowi okręgowemu spraw o naruszenia związane z rozpowszechnianiem nielegalnych treści w sieci Internet z właściwości innych sądów okręgowych lub (2) przekazywania środków w tych sprawach między sądami apelacyjnymi.

Zmiany w ustawie o świadczeniu usług drogą elektroniczną przewidują poszerzenie zakresu przedmiotowego ustawy o określenie właściwych organów w rozumieniu aktu o usługach cyfrowych. Będą nimi Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej – każdy w zakresie wskazanym w projekcie. Ponadto projekt ustawy przewiduje dodanie dwóch definicji: koordynatora do spraw usług cyfrowych oraz nielegalnych treści. Oba pojęcia mają być zdefiniowane przez odesłanie do właściwych przepisów rozporządzenia 2022/2065. Projekt przewiduje również doprecyzowanie zakresu danych charakteryzujących sposób korzystania przez usługobiorcę z usługi świadczonej drogą elektroniczną (dane eksploatacyjne), które mogą być przetwarzane przez usługodawcę (zmieniany art. 18 ust. 5). Projekt przewiduje także obciążenie usługodawców dwoma obowiązkami dotyczącymi tych danych: (1) obowiązkiem przechowywania przez okres 6 miesięcy od dnia wprowadzenia danych do systemu teleinformatycznego, do którego mają dostęp użytkownicy, (2) obowiązkiem udostępniania na wezwanie

sądu albo organu administracji publicznej na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2065.

Zmiany w Pke dotyczą doprecyzowania zakresu tajemnicy komunikacji elektronicznej przez określenie, jakie dane użytkownika są chronione, a także dotyczą dodania art. 405a, zgodnie z którym przedsiębiorca telekomunikacyjny będzie zobowiązany udostępnić, na żądanie sądu w postępowaniu w sprawie o naruszenie związane z rozpowszechnianiem nielegalnych treści przeciwko osobom o znanej tożsamości oraz w postępowaniu w sprawie o naruszenie związane z rozpowszechnianiem nielegalnych treści przeciwko osobom o nieustalonej tożsamości (postępowania, które, zgodnie z projektem, mają zostać dodane do Kpc), dane osobowe użytkownika chronione tajemnicą komunikacji elektronicznej.

Projekt zawiera przepis przejściowy. Projektowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

2.1. Ze względu na przedmiot projektu ustawy należy przywołać następujące akty prawne Unii Europejskiej:

- a) art. 16 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TfUE);
- b) art. 7, art. 8, art. 51 i art. 52 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej⁷ (dalej: Karta);
- c) dyrektywę 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym)⁸ (dalej: dyrektywa 2000/31);
- d) dyrektywę 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 2002 r. dotyczącą przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej (dyrektywa o prywatności i łączności elektronicznej)⁹ (dalej: dyrektywa 2002/58);
- e) rozporządzenie 2022/2065;
- f) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych)¹⁰ (dalej: RODO).

⁷ Zgodnie z art. 6 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej Karta praw podstawowych Unii Europejskiej ma taką samą moc prawną jak Traktaty.

⁸ Dz. Urz. WE L 178 z 17.7.2000 r., s. 1, ze zm.

⁹ Dz. Urz. UE L 201 z 31.7.2002 r., s. 37, ze zm.

¹⁰ Dz. Urz. UE L 119 z 4.5.2016 r., s. 1, ze zm.

2.2. Artykuł 16 ust. 1 TfUE przyznaje każdej osobie prawo do ochrony danych osobowych jej dotyczących. Przepis ten ustanawia zasadę prawa UE ochrony danych osobowych, mającą ogólne zastosowanie, czyli dotyczącą przetwarzania danych w sektorze prywatnym i publicznym. Artykuł 16 ust. 1 TfUE wskazuje na potrzebę ochrony danych osobowych nie tylko w odniesieniu do przetwarzania ich przez instytucje UE, ale również w odniesieniu do przetwarzania ich przez państwa członkowskie.

Karta w art. 7 stanowi, że każdy ma prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, domu i komunikowania się. W art. 8 Karta stanowi, że każdy ma prawo do ochrony danych osobowych, które go dotyczą. Dane te muszą być przetwarzane rzetelnie w określonych celach i za zgodą osoby zainteresowanej lub na innej uzasadnionej podstawie przewidzianej ustawą. Każdy ma prawo dostępu do zebranych danych, które go dotyczą, i prawo do dokonania ich sprostowania. Przestrzeganie tych zasad podlega kontroli niezależnego organu. Artykuł 51 Karty stanowi, że postanowienia Karty mają zastosowanie do państw członkowskich wyłącznie w zakresie, w jakim stosują one prawo Unii. Z kolei, zgodnie z art. 52 ust. 1 Karty wszelkie ograniczenia w korzystaniu z praw i wolności uznanych w Karcie muszą być przewidziane ustawą i szanować istotę tych praw i wolności. Z zastrzeżeniem zasady proporcjonalności, ograniczenia mogą być wprowadzone wyłącznie wtedy, gdy są konieczne i rzeczywiście odpowiadają celom interesu ogólnego uznawanym przez Unię lub potrzebom ochrony praw i wolności innych osób.

Dyrektywa 2002/58 przewiduje harmonizację przepisów krajowych wymaganych do zapewnienia równoważnego poziomu ochrony podstawowych praw i wolności, w szczególności prawa do prywatności i poufności, w odniesieniu do przetwarzania danych osobowych w sektorze łączności elektronicznej oraz w celu zapewnienia swobodnego przepływu we Wspólnocie tego typu danych oraz urządzeń i usług łączności elektronicznej (art. 1 ust. 1).

W art. 5 dyrektywy 2002/58 uregulowano zagadnienia związane z poufnością komunikacji. Zgodnie z ustępem 1 tego przepisu państwa członkowskie zapewniają, poprzez ustawodawstwo krajowe, poufność komunikacji i związanych z nią danych o ruchu za pośrednictwem publicznie dostępnej sieci łączności i publicznie dostępnych usług łączności elektronicznej. W szczególności zakazują słuchania, nagrywania, przechowywania lub innych rodzajów przejęcia lub nadzoru komunikatu i związanych z nim danych o ruchu przez osoby inne niż użytkownicy, bez zgody zainteresowanych użytkowników, z wyjątkiem upoważnienia zgodnego z art. 15 ust. 1. Artykuł 5 dyrektywy 2002/58 nie zabrania technicznego przechowywania, które jest niezbędne do przekazania komunikatu bez uszczerbku dla zasady poufności.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 dyrektywy 2002/58 dane o ruchu dotyczące abonentów i użytkowników przetwarzane i przechowywane przez dostawcę publicznej sieci łączności lub publicznie dostępnych usług łączności elektronicznej muszą zostać usunięte lub uczynione anonimowymi, gdy nie są już

potrzebne do celów transmisji komunikatu, bez uszczerbku dla przepisów ust. 2, 3 i 5 tego artykułu oraz art. 15 ust. 1.

Z kolei art. 15 ust. 1 dyrektywy 2002/58 stanowi, iż państwa członkowskie mogą uchwalić środki ustawodawcze w celu ograniczenia zakresu praw i obowiązków przewidzianych w art. 5 lub art. 6 (...) tej dyrektywy, gdy takie ograniczenia stanowią środki niezbędne, właściwe i proporcjonalne w ramach społeczeństwa demokratycznego do zapewnienia bezpieczeństwa narodowego (bezpieczeństwa państwa), obronności, bezpieczeństwa publicznego oraz zapobiegania, dochodzenia, wykrywania i karania przestępstw kryminalnych lub niedozwolonego używania systemów łączności elektronicznej, jak określono w art. 13 ust. 1 dyrektywy 95/46/WE¹¹. W tym celu, państwa członkowskie mogą, między innymi, uchwalić środki ustawodawcze przewidujące przechowywanie danych przez określony czas uzasadnione na podstawie zasad ustanowionych w art. 15 ust. 1 dyrektywy 2002/58. Wszystkie środki muszą być zgodne z ogólnymi zasadami prawa wspólnotowego, w tym zasadami określonymi w art. 6 ust. 1 i 2 Traktatu o Unii Europejskiej¹².

RODO w art. 5 określa zasady przetwarzania danych osobowych, a w art. 6 określa, kiedy przetwarzanie danych jest zgodne z prawem. Zgodnie z art. 23 ust. 1 lit. i¹³ RODO prawo Unii Europejskiej lub prawo państwa członkowskiego, któremu podlegają administrator danych lub podmiot przetwarzający, może aktem prawnym ograniczyć zakres obowiązków i praw przewidzianych w art. 12–22 i w art. 34, a także w art. 5 – o ile jego przepisy odpowiadają prawom i obowiązkowi przewidzianym w art. 12–22 – jeżeli ograniczenie takie nie narusza istoty podstawowych praw i wolności oraz jest w demokratycznym społeczeństwie środkiem niezbędnym i proporcjonalnym, służącym ochronie osoby, której dane dotyczą, lub praw i wolności innych osób.

Rozporządzenie 2022/2065 ma na celu przyczynienie się do właściwego funkcjonowania rynku wewnętrznego usług pośrednich poprzez ustanowienie zharmonizowanych przepisów dotyczących bezpiecznego, przewidywalnego i budzącego zaufanie środowiska internetowego, które ułatwia innowacje i w którym skutecznie chronione są prawa podstawowe zapisane w Karcie, w tym zasada ochrony konsumentów (art. 1 ust. 1). Rozporządzenie ma zastosowanie do usług pośrednich, które są oferowane odbiorcom usługi, którzy mają siedzibę lub znajdują się w Unii, niezależnie od miejsca siedziby dostawców tych usług

¹¹ Dyrektywa 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych (Dz. Urz. 281, 23/11/1995 s. 31; dalej: dyrektywa 95/46) została uchylona przez RODO. Odesłania do dyrektywy 95/46 należy traktować jako odesłania do RODO (zob. art. 94 RODO).

¹² Zgodnie z art. 6 ust. 1 akapit pierwszy TUE Unia uznaje prawa, wolności i zasady określone w Karcie.

¹³ Art. 23 ust. 1 RODO jest odpowiednikiem 13 ust. 1 dyrektywy 95/46, do której odwołuje się art. 15 ust. 1 dyrektywy 2002/58.

pośrednich (art. 2 ust. 1). W art. 10 rozporządzenia 2022/2065 uregulowano udzielanie, na podstawie żądania odpowiedniego krajowego organu sądowego lub administracyjnego, przez dostawców usług pośrednich¹⁴ informacji o określonych indywidualnych odbiorcach usług¹⁵. Regulacja ta pozostaje bez uszczerbku dla krajowego prawa cywilnego procesowego i krajowego prawa karnego procesowego (ust. 6). Rozporządzenie nie ma wpływu na funkcjonowanie dyrektywy 2000/31 (art. 2 ust. 3).

Dyrektywa 2000/31¹⁶ ma na celu przyczynienie się do właściwego funkcjonowania rynku wewnętrznego przez zapewnienie swobodnego przepływu usług społeczeństwa informacyjnego między państwami członkowskimi. Dyrektywa 2000/31 zbliża, w zakresie potrzebnym do osiągnięcia swojego celu, niektóre przepisy krajowe w sprawie usług społeczeństwa informacyjnego odnoszące się do rynku wewnętrznego, siedzib usługodawców, informacji handlowych, umów zawieranych drogą elektroniczną, odpowiedzialności pośredników, kodeksów postępowania, pozasądowych dróg rozstrzygania sporów, dochodzenia praw przed sądem oraz współpracy między państwami członkowskimi (art. 1 ust. 1 i 2).

3. Analiza przepisów projektu ustawy pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Przewidziana w art. 1 projektu ustawy nowelizacja Kpc polegająca na ustanowieniu trzech nowych postępowań odrębnych w sprawach o naruszenia związane z rozpowszechnianiem nielegalnych treści w sieci Internet nie jest – co do zasady – sprzeczna z prawem Unii Europejskiej. Wszystkie trzy projektowane postępowania odrębne odwołują się do rozporządzenia 2022/2065. Rozporządzenie, zgodnie z art. 288 akapit drugi TfUE, ma zasięg ogólny, wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich. Liczne przepisy rozporządzenia 2022/2065 odsyłają jednak do prawa krajowego, w tym do krajowego prawa regulującego postępowanie cywilne. Przewidziane w projektowanym art. 505⁵⁹ § 4 Kpc prawo żądania przez sąd określonych danych osobowych pozwanego nie jest sprzeczne z art. 10 rozporządzenia 2022/2065 w związku z art. 5 i art. 15 ust. 1 dyrektywy 2002/58 oraz w związku z art. 23 ust. 1 lit. i RODO.

Zmiany Kc dotyczące odpowiedzialności za naruszenia dóbr osobistych przez odbiorców usług pośrednich w rozumieniu rozporządzenia 2022/2065, do którego doszło za pośrednictwem sieci Internet, nie są sprzeczne z tym rozporządzeniem.

Dodanie do ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną przepisów określających właściwe organy i koordynatora do spraw usług cyfrowych jest

¹⁴ Definicja usługi pośredniej znajduje się w art. 3 lit. g rozporządzenia 2022/2065.

¹⁵ Definicja odbiorcy usługi znajduje się w art. 3 lit. b rozporządzenia 2022/2065.

¹⁶ Dyrektywa 2000/31 została implementowana do prawa polskiego ustawą o świadczeniu usług drogą elektroniczną, której nowelizację przewiduje opiniowany projekt ustawy.

zgodne z art. 49 ust. 1 i 2 rozporządzenia 2022/2065, który zobowiązuje państwa członkowskie do wskazania takich organów.

Zmiana art. 18 ust. 5 ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną, polegająca na poszerzeniu katalogu danych eksploatacyjnych, charakteryzujących sposób korzystania przez usługobiorcę z usługi świadczonej drogą elektroniczną, które usługodawca może przetwarzać nie narusza art. 5 i art. 6 RODO.

Projektowany art. 18a ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną przewiduje nałożenie na usługodawców obowiązku przechowywania na własny koszt danych osobowych usługobiorców, określonych w art. 18 ust. 1 i 5 tej ustawy, generowanych lub przetwarzanych przez niego w trakcie prowadzonej przez niego działalności na terytorium RP. Okres przechowywania miałby wynosić 6 miesięcy. Z kolei proponowany art. 18b ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną nakłada na usługodawcę obowiązek udostępniania gromadzonych danych osobowych usługobiorców, w tym danych objętych tajemnicą komunikacji elektronicznej, na wezwanie sądu albo organu administracji publicznej na podstawie rozporządzenia 2022/2065.

Oceniając zgodność projektowanych art. 18a i art. 18b ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną z prawem Unii Europejskiej, należy odwołać się do orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości UE¹⁷ (dalej: TSUE) dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/24/WE w sprawie zatrzymywania generowanych lub przetwarzanych danych w związku ze świadczeniem ogólnie dostępnych usług łączności elektronicznej lub udostępnianiem publicznych sieci łączności oraz zmieniającej dyrektywę 2002/58/WE¹⁸ (dalej: dyrektywa 2006/24)¹⁹. TSUE stwierdził nieważność dyrektywy 2006/24, ze względu na to, że przyjęte w niej rozwiązania zbyt głęboko ingerowały w prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego (art. 7 Karty) oraz prawo do ochrony danych osobowych (art. 8 Karty). TSUE wskazał na szereg wymogów, jakie powinny spełniać przepisy przewidujące retencję danych telekomunikacyjnych²⁰.

W oparciu o przytoczony wyrok TSUE można stwierdzić, że projektowane art. 18a i art. 18b ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną stanowią ingerencję w prawa przewidziane w art. 7 i art. 8 Karty w związku z art. 52 ust. 1 Karty i art. 16 ust. 1 TfUE. Projektowana regulacja może być uznana za

¹⁷ Wyrok z dnia 8 kwietnia 2014 r. w połączonych sprawach C-293/12 i C-594/12, *Digital Rights Ireland i in.*

¹⁸ Dz. Urz. UE L 105 z 13.4.2006 r., s. 54.

¹⁹ Dyrektywa 2006/24 była implementowana do prawa polskiego m.in. ustawą z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2024 r. poz. 34, ze zm.). Ustawa – Prawo telekomunikacyjne utraciła moc z dniem 10 listopada 2024 r. Kwestii przechowywania danych dotyczyły art. 180a-180d ustawy. Obecnie ich odpowiednikami są art. 47-50 Pke.

²⁰ Zob. dołączoną do projektu ustawy – Prawo komunikacji elektronicznej opinię ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej z 15 maja 2024 r. o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy (druk nr 423).

odpowiadającą jej celowi w postaci interesu ogólnego, jakim jest zwalczanie naruszania praw osób trzecich (projekt zapewnia dostępność danych dla dochodzenia praw innych osób). Przewidziane w projekcie środki są odpowiednie dla realizacji zakładanego celu. Proponowana regulacja może jednak zostać uznana za nieproporcjonalną do zamierzonego celu. Obejmuje ona wszystkich usługobiorców korzystających z usług świadczonych drogą elektroniczną, których dane są zatrzymywane, nawet wtedy, gdy nie ma wobec nich podstaw, nawet pośrednich, do wszczęcia postępowania w sprawie naruszenia praw osób trzecich. Proponowana regulacja ma zastosowanie nawet do usługobiorców, co do których brak jest dowodów mogących sugerować, że ich zachowanie może mieć związek, nawet pośredni, z naruszeniem praw osób trzecich. Ponadto projektowana regulacja nie przewiduje wyjątków, a więc stosować się ją będzie także wobec usługobiorców, których komunikacja na gruncie prawa polskiego objęta jest tajemnicą zawodową. Projektowane przepisy nie wymagają związku między danymi, które mają być przechowywane przez usługodawców, a naruszeniem praw osób trzecich²¹.

Projektowane art. 18a i art. 18b ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną mogą być uznane za niezgodne z art. 7 i art. 8 w związku z art. 52 ust. 1 Karty oraz art. 16 TfUE.

Artykuł 386 ust. 1 Pke określa zakres tajemnicy komunikacji elektronicznej. Punkt pierwszy tego przepisu wskazuje, że tajemnica obejmuje dane dotyczące użytkownika. Projekt przewiduje dodanie przykładowego wyliczenia tych danych (art. 5 pkt 1 projektu ustawy). Zmiana ta nie jest sprzeczna z art. 5 dyrektywy 2002/58.

Projektowany art. 405a Pke przewiduje, że przedsiębiorca telekomunikacyjny będzie udostępniał na żądanie sądu albo organu administracji publicznej, na podstawie rozporządzenia 2022/2065, dane osobowe użytkownika, o których mowa w art. 386 ust. 1 pkt 1 Pke. Proponowany przepis należy uznać za niesprzeczny z art. 10 rozporządzenia 2022/2065 w związku z art. 5 i art. 15 ust. 1 dyrektywy 2002/58.

4. Konkluzje

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

²¹ Por. wyrok TSUE z dnia 8 kwietnia 2014 r. w połączonych sprawach C-293/12 i C-594/12 *Digital Rights Ireland i in.*, pkt. 58 i 59.

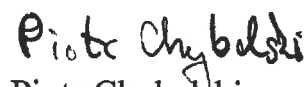
Projekt w zakresie, w jakim przewiduje dodanie art. 18a i art. 18b w ustawie o świadczeniu usług drogą elektroniczną, może być uznany za niezgodny z art. 7 i art. 8 w związku z art. 52 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 16 TfUE.

W pozostałym zakresie projekt nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Autor:

Bartosz Pawłowski
ekspert ds. legislacji
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:
Wicedyrektor
Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Piotr Chybalski

Warszawa, 14 listopada 2024 r.

BEOS-WPEiM-2376/24

DS. 1120.448.2024(2)
15.11.2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (przedstawiciel wnioskodawcy: poseł Michał Pyrzyk) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Projekt ustawy zmierza do nowelizacji ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego¹ (dalej: Kpc), ustawy z 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny² (dalej: Kc), ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych³ (dalej: Pusp), ustawy z dnia 18 lipca 2022 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną⁴ oraz ustawy z dnia 12 lipca 2024 r. – Prawo komunikacji elektronicznej⁵ (dalej: Pke).

Zmiany w Kpc polegają na ustaleniu, że do właściwości sądów okręgowych należeć będą sprawy o roszczenia wynikające z naruszenia obowiązków określonych w przepisach rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2065 z dnia 19 października 2022 r. w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych oraz zmiany dyrektywy 2000/31/WE (akt o usługach cyfrowych)⁶ (dalej: rozporządzenie 2022/2065), a także na wprowadzeniu trzech nowych postępowań odrębnych w sprawach o naruszenia związane z rozpowszechnianiem nielegalnych treści w sieci Internet: postępowania w sprawach o naruszenia związane z rozpowszechnianiem nielegalnych treści przeciwko osobom o znanej tożsamości, postępowania w sprawach o naruszenia związane z rozpowszechnianiem nielegalnych treści przeciwko osobom o nieustalonej tożsamości, postępowania w sprawach

¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 1550, ze zm.

² Dz. U. z 2024 r. poz. 1061, ze zm.

³ Dz. U. z 2024 r. poz. 334.

⁴ Dz. U. z 2024 r. poz. 1513, ze zm.

⁵ Dz. U. poz. 1221.

⁶ Dz. Urz. UE L 277 z 27.10.2022, s. 1.

o naruszenia związane z rozpowszechnianiem nielegalnych treści przeciwko dostawcom usług pośrednich.

Zmiany w Kc polegają na dodaniu art. 448¹, zgodnie z którym w razie naruszenia dóbr osobistych przez odbiorców usług pośrednich w rozumieniu rozporządzenia 2022/2065, do którego doszło za pośrednictwem sieci Internet, związanego z rozpowszechnianiem przez nich nielegalnych treści w rozumieniu art. 2 pkt 2b ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną, sąd, na żądanie tego, którego dobro osobiste zostało naruszone, będzie mógł przyznać odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę albo zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Roszczenie to nie będzie mogło być zbyte, chyba że będzie już wymagalne i zostanie uznane na piśmie albo przyznane prawomocnym orzeczeniem (projektowane brzmienie art. 449 Kc).

Zmiany w Pusp przewidują, że Minister Sprawiedliwości będzie wskazywał wydział sądu apelacyjnego rozpoznający środki odwoławcze w postępowaniach odrębnych dodawanych projektem ustawy w Kpc, a także przewidują możliwość przekazywania przez Ministra Sprawiedliwości: (1) jednemu sądowi okręgowemu spraw o naruszenia związane z rozpowszechnianiem nielegalnych treści w sieci Internet z właściwości innych sądów okręgowych lub (2) przekazywania środków w tych sprawach między sądami apelacyjnymi.

Zmiany w ustawie o świadczeniu usług drogą elektroniczną przewidują poszerzenie zakresu przedmiotowego ustawy o określenie właściwych organów w rozumieniu aktu o usługach cyfrowych. Będą nimi Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej – każdy w zakresie wskazanym w projekcie. Ponadto projekt ustawy przewiduje dodanie dwóch definicji: koordynatora do spraw usług cyfrowych oraz nielegalnych treści. Oba pojęcia mają być zdefiniowane przez odesłanie do właściwych przepisów rozporządzenia 2022/2065. Koordynatorem do spraw usług cyfrowych, o którym mowa w art. 49 ust. 2 rozporządzenia 2022/2065, ma być Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej. Projekt przewiduje również doprecyzowanie zakresu danych charakteryzujących sposób korzystania przez usługobiorcę z usługi świadczonej drogą elektroniczną (dane eksploatacyjne), które mogą być przetwarzane przez usługodawcę (zmieniany art. 18 ust. 5). Projekt przewiduje także obciążenie usługodawców dwoma obowiązkami dotyczącymi tych danych: (1) obowiązkiem przechowywania przez okres 6 miesięcy od dnia wprowadzenia danych do systemu teleinformatycznego, do którego mają dostęp użytkownicy, (2) obowiązkiem udostępniania na wezwanie sądu albo organu administracji publicznej na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2065.

Zmiany w Pke dotyczą doprecyzowania zakresu tajemnicy komunikacji elektronicznej przez określenie, jakie dane użytkownika są chronione, a także dotyczą dodania art. 405a, zgodnie z którym przedsiębiorca telekomunikacyjny

będzie zobowiązany udostępnić, na żądanie sądu w postępowaniu w sprawie o naruszenie związane z rozpowszechnianiem nielegalnych treści przeciwko osobom o znanej tożsamości oraz w postępowaniu w sprawie o naruszenie związane z rozpowszechnianiem nielegalnych treści przeciwko osobom o nieustalonej tożsamości (postępowania, które, zgodnie z projektem, mają zostać dodane do Kpc), dane osobowe użytkownika chronione tajemnicą komunikacji elektronicznej.

Dodanie do ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną przepisów określających właściwe organy i koordynatora do spraw usług cyfrowych służy realizacji rozporządzenia 2022/2065, które w art. 49 ust. 1 i 2 zobowiązuje państwa członkowskie do wskazania takich organów. Można uznać, że w tym zakresie projekt ustawy wykonuje prawo Unii Europejskiej.

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw **może być uznany przez Marszałka Sejmu za projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej** w rozumieniu art. 95a Regulaminu Sejmu.

Autor:

Bartosz Pawłowski

ekspert ds. legislacji

Biurze Ekspertyz

i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:

Wicedyrektor Biura Ekspertyz

i Oceny Skutków Regulacji

Piotr Chybalski